

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ
DERSLERDE KULLANIM DURUMLARI ve BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ İLE İLGİLİ ALMIŞ OLDUKLARI HİZMET İÇİ
EĞİTİMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ
(SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)

Hazırlayan
Aydın KİPER

Ankara – 2008

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ
DERSLERDE KULLANIM DURUMLARI ve BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ İLE İLGİLİ ALMIŞ OLDUKLARI HİZMET İÇİ
EĞİTİMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ
(SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)

Hazırlayan
Aydın KİPER

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Selçuk ÖZDEMİR

Aydın KİPER’e ait “**İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri İle İlgili Almış Oldukları Hizmet İçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği)**” adlı çalışma, jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye: Yrd. Dr. Dr. Selçuk ÖZDEMİR

Üye: Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN

Üye: Doç. Dr. Ahmet MAHİROĞLU

ÖNSÖZ

MEB, eğitimde teknoloji kullanımını arttırmak amacıyla dünya bankası destekli projeler yürütmüş ve öğretmenlerin bilgi teknolojisi kullanım seviyelerini arttırmayı hedeflemiştir. Bu hedefler doğrultusunda öğretmenlere bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitimler verilip, öğretmenlerin bu teknolojileri derslerine entegre etmeleri beklenmiştir. Bu araştırma bilgi teknolojilerini konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin, derslerinde bilgi teknolojileri kullanma seviyelerini, bilgi teknolojileri kullanımında karşılaştıkları güçlükleri ve bilgi teknolojisi ihtiyaçlarını belirmeyi amaçlamaktadır.

Tez sürecinde verdiği destek, yardım, öneri ve sabrından dolayı tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Selçuk ÖZDEMİR'e, lisansüstü eğitimime manevi destekleri için Prof. Dr. Ramazan ABACI ve Prof. Dr. Aytekin İŞMAN'a, araştırmanın bütün aşamalarında yardımlarını eksik etmeyen Yrd. Doç. Dr. M. Barış HORZUM, Selçuk Sırrı TERCAN ve Emine GÖÇET'e tez yazım sürecinde desteklerini esirgemeyen Dr. Tayfun DOĞAN ve Onur İŞBULAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Aydın KİPER

ÖZET

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ DERSLERDE KULLANIM DURUMLARI ve BİLGİ TEKNOLOJİLERİ İLE İLGİLİ ALMIŞ OLDUKLARI HİZMET İÇİ EĞİTİMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ (SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)

KİPER, Aydın

Yüksek Lisans, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Selçuk ÖZDEMİR

Mayıs – 2008

Bu araştırmada, bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan ilköğretim öğretmenlerinin derslerde bilgi teknolojilerini kullanma düzeylerine ilişkin görüşleri incelenmektedir.

Araştırmaya Sakarya ilinde 2007-2008 eğitim öğretim yılında görev yapan 164 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin tümüne katıldıkları hizmet içi eğitimleri değerlendirmeleri için anket uygulanıp, bu öğretmenlerden 45'i ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Anketler frekans değerleri alınarak, görüşmeler ise içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda;

Bilgi teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojilerini kullandıkları.

Hizmet içi eğitimlerden memnun olan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanma seviyelerinin, memnun olmayanlara göre daha yüksek olduğu.

Öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanmada karşılaştıkları güçlüklerin genelde donanımdan kaynaklandığı, donanım sorunu olmayan okullarda ise internet ve eğitim yazılımlarının olmadığı görülmüştür.

ABSTRACT

THE USAGE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN CLASSROOM ENVIRONMENT AMONG PRIMARY SCHOOL TEACHERS AND THEIR PERCEPTION ON IN-SERVICE TRAINING PROGRAMS ON IT

(SAMPLE OF SAKARYA)

KİPER, Aydın

**Master Of Science, Department of Computer and Instructional Technologies
Teaching**

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Selçuk ÖZDEMİR

May – 2008

In this study, the perception of Primary teachers attended in-service training on information Technologies about how successful they are at using information Technologies in classroom environment were examined.

The sample of this study consisted of 164 teachers who were working at schools in Sakarya in the academic year of 2007-2008. The data was obtained by using a questionnaire and a semi-structured interview. The qualitative content analysis and frequency analysis were used for the analysis of the data obtained.

The findings of this study revealed that teachers attended in-service training on information Technologies mostly used information Technologies in classroom environment.

Results also indicated that teachers who were satisfied with in-service training given tended to use information Technologies more readily than those who were not.

According to the results, the difficulties teachers facing in using information Technologies generally resulted from problems caused by hardware . It was also seen that some schools still could not provide educational software and the internet for their teachers.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZASI	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	24
1.3. Önem.....	26
1.4. Sınırlılıklar	26
1.5. Tanımlar.....	26
BÖLÜM II	28
2. YÖNTEM.....	28
2.1. Araştırmanın Modeli.....	28
2.2. Örneklem	29
2.3. Veri Toplama Araçları	31
2.4. Verilerin Toplanması	33
2.5. Verilerin Analizi	34
BÖLÜM III.....	35
3. BULGULAR ve YORUM	35
3.1. Öğretmenlerin Eğitimde Bilgi Teknolojilerini Kullanma Durumları	35
3.2. Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimlerden Memnuniyet Düzeyleri	47

BÖLÜM IV	60
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	60
4.1. Sonuçlar	60
4.2. Öneriler	64
KAYNAKÇA	66
EKLER.....	73
EK - 1: İZİN BELGESİ	73
EK - 2: GÖRÜŞME SORULARI.....	74
EK-3: HİZMET İÇİ EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ	75

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Dağılımı	29
Tablo 2: Anket Uygulamasına Katılan Öğretmenlerin Özellikleri	30
Tablo 3 Öğretmenlerin Derslerde Kullandıkları Bilgi Teknolojileri	35
Tablo 4 Öğretmenlerin Derslerde Bilgi Teknolojisi Kullanım Durumları	36
Tablo 5 Derslerinde BT Kullanan Öğretmen Sayıları Ve Kullanım Oranları	37
Tablo 6 Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeninin, Öğretmenleri Destekleme Durumu	40
Tablo 7 BT Sınıfını Kullanan Öğretmenlerin Haftalık Kullanım Saati Dağılımı	41
Tablo 8 BT Sınıfı Kullanmayan Öğretmenlerin Gerekçeleri	42
Tablo 9 Öğretmenlerin BT'yi Derslerde Kullanmada Yöneticilerden Destek Alıp Almadıklarına Yönelik Görüşleri	43
Tablo 10 Öğretmenlerin BT Kullanırken Karşılaştıkları Sorunlar	46
Tablo 11 BT Donanımlarının Yetersiz Olduğunu İfade Eden Öğretmenlerin Görüşleri	46
Tablo 12 Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Eğitim Kursları Ve Frekans Dağılımı	48
Tablo 13 Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimlerin Memnuniyet Düzeylerinin BT Kullanım Sıklığına Etkisi	52
Tablo 14 Kursiyer Öğretmenlerin Kurs Öğretmeni Hakkındaki Düşünceleri	53
Tablo 15 Kursiyer Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerine İlişkin Düşünceleri	55
Tablo 16 Kursiyer Öğretmenlerin Araç-Gereçlere Yönelik Görüşleri	57
Tablo 17 Kursiyer Öğretmenlerin Kurs Süresi Ve Veriliş Zamanıyla İlgili Düşünceleri	58

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve temel kavramların açıklamaları verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Teknoloji, bilimsel araştırmalarla elde edilen sistematik bilgilerin pratik alanlara uygulanması olarak tanımlanır (Yalın, 2002). Bu anlamda eğitim teknolojisinin de öğrenmenin niteliğini ve niceliğini geliştirme yönünde ortaya çıkmış önemli bir disiplin olduğu düşünülürse, öğretme-öğrenme faaliyetlerinin yönlendiricisi olan öğretmenlerin, eğitim teknolojilerini aktif olarak kullanan bireyler olmaları önemli bir gerekliliktir.

Teknoloji; makineler, işlemler, yöntemler, süreçler, sistemler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi öğelerin belirli bir düzende bir araya getirilmesi ile oluşan ve bilim ile uygulama arasında köprü görevi yapan bir disiplin olarak tanımlanabilir (Alkan, 2005).

Eğitim teknolojisi, öğrenme için gerekli olan kaynak ve süreçlerin tasarlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmelerinin pratiği ve teorisi (Seela ve Richey, 1994). Bu tanımlama AECT (Association for Educational Communication and Technology) tarafından çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu durumda eğitim teknolojisinin bir disiplin dalı olduğu vurgulanmaktadır (Akt: İşman, 2005).

Eğitim teknolojisinin literatürde, farklı şekkilerde tanımlandığı görölmektedir. “Eğitim teknolojisi; insan olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz eden, bunları geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Yalın, 2003).

Eğitim teknolojisi, yeni gelişen bir disiplin olduğu için ilgili çevrelerce alanı algılama biçiminde bir takım farklılıklar dikkati çekmektedir. Bunun sonucu olarak alanda dağınık bir terminolojinin olduğu görölmektedir. Eğitim teknolojisi, öğretme-öğrenme süreçlerinin tasarımlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesidir (Alkan, 2005).

Eğitim sistemleri, teknolojik yenilenme yönünde kendilerini sürekli geliştirme ve eğitimde teknoloji kullanımına giderek artan bir önem verme eğilimindedirler. Eğitimde teknolojik yenilenmenin en önemli nedeni belki de güncel eğitim sorunları ile yeni teknolojinin bu sorunlara çözüm getirme yönündeki potansiyeli arasındaki yakınlıktır (Alkan, 2005).

Öğretmenin, seçtiği strateji, yöntem-teknik, değerlendirme ve teknoloji hakkındaki bilgi ve deneyimleri, sınıfta hangi teknolojileri kullanacağını belirlemektedir. Bundan dolayı öğretmenlerin uygun teknolojiyi seçmeleri ve kullanmaları için gerek pedagojik, gerekse öğretim teknolojileri alanlarında yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar. (Çoklar ve diğ., 2007).

Eğitim-öğretim sürecinde eğitim teknolojilerinin kullanımını teknoloji kullanım bilgisinin yanı sıra, pedagojik bilgi ile alan bilgisinin kullanımını gerektirmektedir. Bu nedenle öğretmen eğitimi sürecinde öğretmenlere özellikle bu

üç alan bilgisi verilmektedir. Ancak yapılan araştırmalar birbirinden bağımsız olarak verilen bu bilgilerin öğretmenlere eğitim teknolojisinin kullanım becerisini kazandırmada yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu nedenle verilecek bu eğitimlerin eğitim sürecinin her aşamasında teknoloji kullanımına rehberlik edecek şekilde verilmesi önemlidir. Bu üç alanın birlikteliğini kapsayacak şekilde bir eğitim verilmesini sağlayacak eğitim programlarının düzenlenmesi, bu yönde eğitim programları geliştirilmesi gerekir (Çoklar ve diğ., 2007).

Teknolojinin öğrenme aracı olarak etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasının öğrencilerin başarılarında, tutumlarında, öğretmen ve arkadaşlarıyla olan iletişimlerinde gözle görünür bir değişim yapabileceği; etkileşimli, bireysel öğrenme ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirebileceği sonucuna varılmıştır (Koç, 2004).

Eğitim teknolojileri alanında en çok tartışılan ve araştırılan konu, teknolojinin öğretim ve öğrenmeye verimli bir şekilde nasıl katkıda bulunacağıdır. Çalışmalar, etkili bir teknoloji entegrasyonunun, sadece bilgisayar becerilerini kazanmak değil, öğrencilerin araştırma yaptıkları, veri analiz ettikleri, bilgi ürettikleri ve işledikleri bir süreç olduğunu vurgulamaktadır (Scheffler ve Logan, 1999; Jonassen, Peck ve Wilson, 1999, Akt: Koç, 2004).

Blesa ve Cohen tarafından yapılan bir araştırmada, bilgisayar kullanımı konusunda kendini yetersiz gören öğretmenlerin, yeni teknolojiyi kullanmada isteksiz oldukları vurgulanmıştır. Aynı araştırmada donanım kullanımında bazı öğrencilerin kendilerinden daha becerikli olmasının öğretmenlerde “güvensizlik” yarattığı belirtilmiştir. (Akt: Şentuna, 2003)

Son yıllarda bilgi teknolojilerinin eğitim alanında kullanımının artışı, içerik gelişimi ve sunum yöntemleri üstünde önemli bir etki oluşturmuştur. Bu da beraberinde eğitim-öğretim sürecinde öğrenme kavramını değiştiren yeni kavramlar ve öğretim tekniklerini getirmiştir. Eğitimdeki odaklanma, çoklu ortamın, eğitim ve öğretimde öğretim ortamı ve platformu olarak kullanılması yönüne kaymıştır (Kain ve Eshaq, 2007).

Teknolojinin öğrenme aracı olarak etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasının öğrencilerin başarılarında, tutumlarında, öğretmen ve arkadaşlarıyla olan iletişimlerinde gözle görünür bir değişim yapabileceği; etkileşimli, bireysel öğrenme ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirebileceği görülmektedir.(Koç, 2004).

Bilgi teknolojilerinin eğitim-öğretim ortamına entegrasyonu eğitimdeki değişim ve yenilenmeyi etkilemektedir. Bilgisayarın bilgi inşa etme ve problem çözmede, öğrenme sürecinde öğrenciye eşlik eden yeni bir araç olarak rol üstlendiği söylenebilir (Mills, 2001; Papert, 1980 Akt: Javeri, 2003).

Alt sınıflarda, derslerinde teknoloji kullanılmamış birçok öğrenci, üst sınıflara geldiğin de teknolojiyi kullanmada daha az isteklidirler. Teknoloji alanında deneyimsiz olan öğrenciler, teknolojiyi kullanmada kaygı ile birlikte korku da yaşamaktadırlar. Öğretmenler, öğrencilerin temel teknoloji kullanma becerileri kazanmalarında sorumluluk sahibidirler. Ancak teknolojinin kullanımını öğretmek için öğretmenlerin de ön bilgiye sahip olması gerekir (Liu 2004).

Moursund ve Bielefeld (1999), öğretmenlerin eğitim programlarına teknolojiyi etkili bir şekilde entegre etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Javeri (2003), öğretmen eğitiminde, etkileşimli ve etkili eğitim-öğretim ortamı oluşturan, teknolojinin kullanımı ile ilgili gerekli yeterliliğe sahip öğretmen adaylarının

yetiştirilmesi gerektiğini söylemiştir. Hizmet öncesinde öğretmenlerin, teknoloji kullanımıyla ilgili bilgiye sahip olması ve öğretim ortamında teknolojiyi başarılı bir şekilde kullanacak uygun müfredatı geliştirebilmeleri gereklidir (Carlson ve Gooden, 1999).

Ertmer (1999), bazı öğretmenler için teknoloji entegrasyonu zorlaştıran etmenleri şu şekilde sıralamıştır:

- Bilgisayarlara kısıtlı erişim,
- Planlamada zaman eksikliği,
- Yetersiz teknik destek,
- Bilgisayar kullanımı ile ilgili güven eksikliği
- Sınıflarda teknolojiyi kullanarak öğretim yapma ile ilgili önyargılar
- Değişime karşı isteksizlik.

Byrom(1998), okul müdürünün okuldaki en yetkili kişi olduğunu söylemiş ve teknolojinin okullarda kullanılmasındaki başarıda en büyük etkiye sahip olduğunu vurgulamıştır. Okul yöneticilerinin, öğretmenlere teknik destek, hizmet içi eğitim ve teknoloji kullanımında gerekli olan donanımı sağlamada sorumlulukları vardır.

Öğretme-öğrenme sürecinde araçlar genelde öğretimi desteklemek amacıyla kullanılır. İyi tasarlanmış öğretim araç-gereçleri öğretim sürecini zenginleştirir, öğrenmeyi artırır. (Yalın, 2003)

Yalın (2003) eğitimde araç kullanımının yararlarını şu şekilde sıralamıştır;

- Çoklu öğrenme ortamı sağlar,

- Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olur,
- Dikkat çeker,
- Hatırlamayı kolaylaştır,
- Soyut şeyleri somutlaştır,
- Zaman tasarrufu sağlar,
- Tekrar tekrar kullanılabilir,
- İçeriği kolaylaştırarak öğrenilmesini sağlar.

Eğitimde bilgisayar kullanımı, diğer öğretim araçlarından farklı olarak öğretme ve öğrenme açısından benzersiz imkânlar sunan çok yönlü bir yöntemdir. Bilgisayarların eğitimdeki önemi ve bilgi teknolojilerini diğer araçlardan ayıran en önemli özelliği üretim, öğretim, yönetim, sunu ve iletişim aracı olarak kullanılabilmesidir (Yalın, 2003).

Öğretmen yeterlilikleri ile ilgili Millî Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) kapsamında Yüksek Öğretim Kurumu-Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (ÖYEGM) ve Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı (EARGED) tarafından hazırlanan çalışmalarda öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinin,

- Ana yeterlilik alanları
- Ana yeterliliklere ait alt yeterlilikler
- Alt yeterliliklere ait performans göstergeleri

şeklinde belirlenmesinin en uygun yöntem olacağı kararlaştırılmıştır. Önceki çalışmalardan farklı olarak öğretmen yeterliliklerinin bilginin yanı sıra beceri ve tutumları da kapsamı gerektiği kabul edilmiştir (MEB,2007).

Temel Eğitime Destek Projesi, öğretmen eğitimi bileşeni kapsamında öğretmen yeterliliklerini temel eğitim kademesi öğretmenlerine yönelik,

- Kişisel ve Meslekî Değerler - Meslekî Gelişim
- Öğrenciyi Tanıma
- Öğrenme ve Öğretme Süreci,
- Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme,
- Okul-Aile ve Toplum İlişkileri
- Program ve İçerik Bilgisi

olmak üzere 6 ana yeterlilik alanı, bu yeterliliklere ilişkin 39 alt yeterlilik ve performans göstergesi belirlemiştir.

MEGEP Kapsamında MEB ve YÖK Tarafından Belirlenen Öğretmen Yeterlilikleri aşağıda listelenmiştir (ÖYEGM,2007).

Konu Alanı ve Alan Eğitimine İlişkin Yeterlilikler

Konu Alanı Bilgisi

- Konulara ilişkin eğitim programının öngördüğü düzeyin üstünde bilgi birikiminin olduğunu gösterme
- Konu alanına ilişkin kuram, ilke ve kavramları anlaşılabilir biçimde güvenle öğretebileceğini gösterme

Alan Eğitimi Bilgisi

- Öğrencilerde yaygın biçimde gözlenen eksik ve yanlış gelişmiş kavramları fark etme
- Öğrencilerin konuya ilişkin sorularına uygun ve yeterli yanıtlar oluşturabilme
- Öğrencilerin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminin öğrenmelerini etkileyeceğini anlama
- Konu alanının öğretim programlarına ilişkin bilgi sahibi olma
- Konu alanı ile ilgili özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgi sahibi olma
- Konu alanı ile ilgili bilgi teknolojilerinden yararlanma
- Konu alanı ile ilgili sağlık ve güvenlik önlemlerini alma

Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Yeterlilikler

Planlama

- Amaçları ve hedef davranışları açık biçimde ifade etme
- Hedef davranışları gerçekleştirmeye yönelik öğrenme-öğretme etkinliklerini düzenleme
- Hedef davranışlara uygun araç-gereç ve materyal seçme, hazırlama
- Öğrencilerin kişisel, ruhsal, etik, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunacak etkinlikleri planlama
- Planlamada bireysel farklılıkları göz önünde bulundurma
- Hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimini belirleme

Öğretim Süreci

- İşlenen konuyu önceki ve sonraki konularla ilişkilendirme
- Öğrencileri güdüleyici hazırlık etkinliklerini sunma
- Konuyu öğrencilerin düzeyine uygun bir biçimde sunma
- Öğrencilerin yaşlarına, önceki öğrenme düzeylerine ve yeteneklerine uygun yöntem ve tekniklerden yararlanma
- Uygun araç-gereç ve materyal kullanma
- Zamanı etkili biçimde kullanma
- Öğrencilerle etkileşimde bulunma ve uygun dönüt verme
- Öğrencilerin katılımını sağlayacak etkinlikler (bireysel, ikili, grup çalışması, gösteri, gezi, gözlem, deney, panel ve benzeri) uygulama
- Öğrencilerin öğrendiklerini yaşamlarıyla ilişkilendirecek fırsatlar yaratma
- Öğrencilerin düzeylerine uygun, konuya ilgilerini çekecek ve düşünmelerini sağlayacak biçimde farklı sorular sorma
- Konuya ilişkin terimleri uygun biçimde sıralama ve iyi seçilmiş örneklerle sunma
- Öğrencilerin hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme

Sınıf Yönetimi

- Öğrencilere sınıfta kendilerini özgürce ifade edebilecekleri güvenli bir

- öğrenme ortamı sağlama ve sürdürme
- Dersi amacına uygun ve güvenli biçimde sürdürme
- Kesinti ve engellemeler karşısında uygun önlemler alma
- Öğrencilerin derse karşı ilgi ve güdüsünün sürekliliğini sağlama
- Öğrencilere davranışlarına ilişkin dönüt verme
- Ödül ve yaptırımları uygun ve etkili biçimde kullanma

İletişim

- Anlaşılır açıklamalar yapma ve yönergeler verme
- Sınıf içinde etkili iletişimi sağlama (öğrenci-öğretmen; öğrenci-öğrenci; öğretmen-öğrenci etkileşimi)
- Okul yöneticileri, meslektaşları, diğer okul personeli, veliler ve ilgili eğitim kuruluşlarıyla iletişim kurma
- Ses tonunu etkili biçimde kullanma
- Sözel dili ve beden dilini etkili biçimde kullanma (durut, mimikler, el, kol hareketleri, vb.)

Öğrencilerin Öğrenmelerini İzleme, Değerlendirme ve Kayıt Tutma

- Öğrencilerin ürünlerini kısa sürede notlandırma ve sonuçları öğrencilerin gelişmesini sağlayacak önerileri içeren dönütlerle birlikte verme

- Yapılan etkinliklerin (sınav, ödev, gözlem) ve sağlanan gelişmenin kayıtlarını tutma, sonuçlarını düzenli aralıklarla öğrenciye bildirme
- Öğrencilerin öğrenmesini değerlendirmede sürekliliğin önemini kavrama ve uygulama
- Başarısız öğrencilerin sorunlarının çözümünde deneyimli öğretmenlerin görüşlerinden yararlanma
- Öğrencinin akademik gelişimini ulusal notlandırma ölçütlerini kullanarak değerlendirme

Tamamlayıcı Mesleki Yeterlilikler

- Türk Milli Eğitim Sisteminin amaçlarına ve ilkelerine uygun biçimde öğretmenlik görevini yerine getirme.
- Mesleği ile ilgili yasa ve yönetmeliklerde belirtilen hak ve sorumluluklarının farkında olma
- Mesleki öneri ve eleştirilere açık olma
- Mesleki açıdan kendini değerlendirme ve bilgi düzeyini geliştirme konusunda sürekli çaba gösterme
- Toplantı, hizmet içi eğitim, araç-gereç hazırlama gibi okul etkinliklerine ve okulun tümünü ilgilendiren diğer etkinliklere katılma
- Kişisel ve mesleki yaşamında ve öğretimde iyi örnek olma
- Mesleğine yürekten bağlı olma ve mesleğini severek yapma

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü temel eğitime destek projesi kapsamında, öğretmenlerin teknolojiyi eğitim sürecine dahil etmeleri ile ilgili sahip olması gereken yeterlilikleri ve aranan özellikleri belirtmiştir. Öğretmenlerin teknoloji kullanma yeterliliği, öğrenme sürecine yönelik uygulamalarda ve buna ilişkin sorumluluklarını yerine getirmede uygun teknolojiyi kullanmaları olarak belirtilmiştir.

MEB, öğretmenlerin teknoloji kullanmada aranan özelliklerini;

- Eğitim sürecinde teknolojiyi karar alma, planlama ve öğretimi gerçekleştirmede kullanır,
- Öğrencilerin öğrenme sürecinde teknolojiyi etkin kullanmaları konusunda rehberlik yapar,
- Konu alanı ile ilgili bilgi teknolojisinden yararlanır,
- Bilgi teknolojilerini kullanarak öğretim materyalleri hazırlar,
- Teknoloji alanındaki gelişmeleri izleyerek bu gelişmeleri öğrenme ortamlarına aktarılmasını sağlaması olarak belirtmiştir (ÖYEGM, 2003).

MEB ve Intel, “Gelecek İçin Eğitim” adlı eğitim projesi başlatmış ve 2006 yılı sonuna kadar 50000’den fazla öğretmeni eğitmeyi planlamıştır. Eğitimde kaliteyi artırmak, bilişim teknolojilerini öğrencilerin hizmetine sunmak, öğretmenlerin bu teknolojiyi sınıflarına entegre etmelerine yardımcı olmak ve sınıflarda işlenen derslerde öğrencilerin bilişim teknolojilerinden bir araç olarak yararlanmalarını sağlamak projenin başlıca hedefleri arasındadır.

MEB ve Microsoft, Uzaktan Öğretmen Eğitimi Projesi ile bilgisayar okur-yazarı olan öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık seviyelerini artırmak, bilgisayar okur yazarı olmayanlara da bilgisayar okur-yazarlığı kazandırmak amacıyla; uzaktan

eğitimle "Eğitimde İşbirliği" adlı bir öğretmen eğitimi programı başlatılmışlardır. Söz konusu öğretmen eğitimi programı temel bilgi teknolojileri, Microsoft Windows ve Office XP eğitim konularını içermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, mevcut bilgisayar formatör öğretmen eğitim programına yönelik görüşleri değerlendirmiş, gelişmiş ülkelerde aynı amaçla kullanılan eğitim programları incelenmiş ve teknolojik gelişmeler de göz önünde bulundurarak “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı”nı başlatmıştır.

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı’nın amacı; öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde bilgi teknolojisi araçlarını etkin ve verimli kullanmalarını sağlamak olarak belirtilmiştir.

MEB, Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri ile okullardaki yönetici ve öğretmenlere yönelik temel iki amaç belirlemiştir. Bunlardan birincisi BT hizmet içi eğitim kursları düzenleme, ikincisi ise öğretmenlerin kurslardan edindikleri bilgi ve deneyimleri derslerde kullanımını sağlamaktır.

MEB, Bilgisayar Formatör Öğretmen Eğitimi Programını teknolojiye gelişmelere ve değişen öğrenci yapısına uygun olarak “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı” adıyla güncellenmiş ve yeni bir eğitim programı ortaya çıkarmıştır (MEB, 2007).

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı’nın (BTFÖ) genel amaçları aşağıda verilmiştir:

- Eğitim ve öğretim süreçlerinin bilişim teknolojileriyle bütünleştirilmesi,
- Öğretmenlerin, eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi araçlarını diledikleri yer ve zamanda yeterli düzeyde kullanmalarını sağlamak. Bilişim teknolojilerini yeni öğretim programlarına entegre edilmesini sağlayarak, eğitimde etkinliğin ve verimliliğin artırmak,
- Öğretmenlerin ihtiyaç duydukları ders materyallerini geliştirebilecek bilgi, beceri ve donanımına sahip hâle getirilmesi,
- BTFÖ'lerin kurumuna ve çevresine bilişim teknolojilerinin kullanılmasında rehberlik etmelerini sağlanmasıdır.

MEB tarafından eğitimde bilgi teknolojisi araçlarının kullanımı konusunda yapılan çalışmalarda, eğitim ortamlarında öğretmenlerin BT araçlarını kullanmasının öğretim sürecini olumlu yönde etkilediği vurgulanmıştır. Bu dikkate alındığında, bir eğitim programının hedeflerine ulaşabilmesi için öğrenme-öğretme sürecinin bilgi teknolojisi araçları ile desteklenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple hazırlanan eğitim programı ile BTFÖ'lerin öğretmenlere, derslerinde bilişim teknolojisi araçlarını etkin olarak kullanmaları konusunda rehber olmaları amaçlanmıştır. Hazırlanan programla, bu programa katılan kursiyerlerin, bilgi teknolojisi araçları yardımı ile öğretmenlerin derslere yönelik eğitim materyalleri hazırlamaları ve hazırladıkları bu ürünleri meslektaşları ile paylaşmaları konusunda rehberlik etmeleri planlanmıştır. Bilişim teknolojisi araçlarının kullanılması ile öğrenenlerin birden fazla duyu organına hitap edilecek, kursiyerlerin derse yönelik ilgileri daha uzun süre canlı tutulacak, öğrenmede kalıcılık artacak, öğrenme süreci öğrenen bireyler için daha eğlenceli hâle gelecektir (MEB, 2007).

Çağımızda insan yaşamını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen birçok unsur vardır. Bu unsurların en önemlileri; teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmeler

ile bunların oluşturdukları sorunlardır. Toplumdaki sürekli değişme ve gelişmeler, öğretim kurumlarında yapılan eğitimin ötesinde, değişim amaçlı programlar gerektirir. Hızla değişen bir toplumun ve mesleğin koşullarını evvelce görmüş oldukları öğrenim ile karşılamakta zorluk çeken personelin hizmet içinde eğitiminin önemi günden güne artmaktadır (Taymaz, 1992).

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimler almasını gerekli kılan gerekçelerden biri de öğretim yöntemleri ve teknoloji alanındaki yeni gelişmelerin (örneğin bilgisayarın) sınıfa transfer edilmesidir. Bunun için öğretmenlere bu transferi başarı ile yapabilecekleri bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir. (Küçükahmet, 1998)

Öğretmenlerin, teknoloji hakkında eğitilmesi verimliliği arttıracaktır. Bu sayede öğretmenler sınıf içindeki eğitim süreçlerinde bilgi teknolojilerinden daha fazla faydalanma imkânı bulacaktır (Tinsley ve Tags, 2006).

İyi bir öğretmen olmak için yalnızca iyi eğitim almış yeterli değildir. Modern çağın gerekleri bazen öğretmeni daha çok çalışmaya ve kendini sürekli yenilemeye yöneltmektedir. Bu sebeple öğretmenler öğrettikleri konuların sadece içeriğini yenileme ihtiyacı değil, kendini hem bireysel hem de mesleki açıdan yenileme gereksinimi duyarlar. Günümüzde yaşanan çok hızlı değişimler öğretmenlerin rollerinde de değişimlere yol açmıştır. Bu değişimler eğitim programlarına yansıtıldığı ve geliştirildiği sürece öğretmen öğrencileriyle etkileşim kurabilir (Güven, 2001, Akt: Avşar, 2006).

Moffitt (1967) hizmet içi eğitimi önemli kılan özellikleri aşağıdaki şekilde özetlemektedir;

- Katılımcıların ihtiyaçlarını karşılar,
- Uzmanlaşma için yardım sağlar,

- Esnektir, birçok farklı grup ve durumlara uygulanabilir,
- Bilgi sağlar, deneyim ve tecrübeleri paylaşır,
- Katılımcıları davranışlarını değiştirmeleri için motive eder (Akt: Uçar, 2005).

Mouza (2002), teknoloji entegrasyonunda öğretmen değişimini anlamak amacıyla mesleki gelişim konusunda yaptığı çalışmada 3 hedef belirlemiştir:

- Colombia University, Teachers Collage, öğretme teknolojileri enstitüsü tarafından hazırlanan 2 profesyonel gelişim modelinin pedagojik aktivitelerini incelemek,
- Bu aktivitelerin bilgi, uygulama ve katılımcı öğretmenlerin eğilimleri üstündeki etkisini araştırmak, yönetim desteği, iş arkadaşları ile etkileşim ve kaynakların ulaşılabilirliği, öğretmen öğreniminin üstündeki etkisini belirlemek,
- Teknoloji kullanımında etkili mesleki gelişim programlarının şekillendirilmesi için öneriler sağlamak.

Bu araştırmanın örneklemini, Newyork'da bir ilköğretim okulunda çalışan 8 öğretmen oluşturmuştur. Verilerin toplanması öğretmenlerle sürekli görüşmeler, sınıf gözlemleri, profesyonel gelişim aktivitelerinin gözlenmesi, dersin bir yıllık doküman analizinin incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda;

- Bütün öğretmenlerin yazılım ve internet kullanımında daha etkili olduğu ve derslerde teknoloji kullanımının arttığı,

- Çoğu öğretmenin hem mesleki hem de eğitim amaçlı bilgisayarları daha sık kullanmaya başladığı ve teknolojiyi sınıfta kullanmak için kendilerine yardımcı olacak stratejiler geliştirdiği,
- Çoğu öğretmenin, eğitimde bilgisayarların rolü, kullanılabilecekleri konu alanları ve sınıftaki bilgisayar kullanımı ile ilişkili avantaj ve dezavantajlarla ilgili düşüncelerini düşünceleri olumlu yönde değiştiği,
- Bu değişimin, okulun öğrenmeyi destekleyen kurumsal yapısıyla sağlandığı,
- Öğretmenlerin yeni bilgi ve beceriler kazandıkça sınıflarda teknoloji temelli aktiviteler kullanmaya başladıkları,
- Bu aktivitelerin öğrencinin öğrenme çıktıları üstündeki olumlu etkilerini gören öğretmenlerin teknoloji kullanarak öğretim yapma hakkındaki düşüncelerini tekrar ele alıp değiştirmelerine olanak sağladığı,
- Öğretmenlerin düşüncelerini değiştirmedikleri sürece teknolojiyi sınıfta kullanına geçmeyecekleri sonuçlarına varılmıştır (Mouza, 2002).

Tabar (2002), müfredat laboratuvar okullarında görev yapan öğretmenlerle ilgili yaptığı araştırmada, öğretmenlerin okullarında bulunan öğretim teknolojilerinin varlığından haberdar olmasına rağmen, öğretim teknolojilerini kullanma düzeylerinin düşük olduğunu belirtmiştir.

Herzig (2003), sınıflarda BT kullanım düzeyinin risk altındaki öğrencilerin başarı notları ve derse katılımları üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırma NortWest Ohio Lisesinde, öğretmen ve öğrencilerin sınıflardaki genel teknoloji kullanımını ölçmek için “Öğretmen Teknoloji” anketi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, öğrencilerin ve genel olarak teknoloji kullanımının risk altındaki öğrencilerin notları ve katılımları üstünde anlamlı ve

olumlu bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Buna ek olarak araştırma sonucunda örneklemdaki öğretmenler arasında teknoloji kullanımının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak teknolojinin etkili kullanılması, öğrencilerin notları ve katılımında değişiklik oluşturması için okulların sınıflarda teknolojinin kullanımı için hazır olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Herzig (2004) başka bir araştırmasında okul yöneticilerinin aşağıdaki modeli uygulayıp derslerde teknoloji kullanımının artırılması gerektiğini vurgulanmıştır;

- Ortak bir vizyon belirlemeleri,
- Okuldaki herkesin katılımını sağlamaları,
- Öğretmenler için özel bir eğitim ve bu eğitim içinde gerekli zaman,
- Sürekli bir teknoloji uzmanının okulda bulunması,
- Öğretmenlerin sınıfta teknolojiyi etkili bir araç olarak kullanmayla ilgili birbirleri ile iletişim halinde olmaları için gerekli zamanın oluşturulması.

Jedekog ve Nissen (2004) İsviçre’de 9 farklı okulda yaptıkları deneysel çalışmada öğretmenlerin bilgisayar günlük yaşamda kullanmayı derslere entegre etmeden daha önemli bir sorunmuş gibi gördükleri sonucuna varmışlardır.

Kain ve Eshaq (2007) yaptıkları çalışmada mevcut müfredatı etkileşimli bir öğretim modülüne taşımışlar ve öğrencilerin tepkilerin öğrenmek için anket uygulamışlardır. Bu anket sonuçlarına göre öğrencilerin;

- %86.6 sı derslerde teknolojinin kullanılmasından yana olduklarını,
- %88.7 si kavramları anlatmada çoklu ortam kullanımının uygun olduğunu,
- %84.9’u ders modülünün çok uyarıcı olduğunu,

- %90.6 sı modülün anlaşılmasının kolay olduğunu ifade etmişlerdir.

Amerika ve Çin’de öğretmen adaylarının temel bilgisayar becerileri yetenek düzeylerini nasıl değerlendirdikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek için ISTE’den alınan anketler kullanılmış, Amerika ve Çin’deki stajyer öğretmenler üstünde uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda Amerika ve Çin’deki öğretmenlerin eğitim teknolojisi kullanımlarında anlamlı fark görülmüştür. Çin’deki stajyer öğretmenler, Amerika’daki stajyer öğretmenler ile karşılaştırıldığında daha kısıtlı teknoloji kullanma yeteneğine sahip olduğu görülmüştür. Temel BT kullanımı becerilerinde Çin’de %7,6, Amerika’dakilerde %11,7’si iyi olarak nitelendirilmiştir (Liang, 2007).

Başkan (2001), “İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkililiğine İlişkin Algı ve Beklentileri” adında araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin hizmet içi eğitim kurslarında mesleki bilgi ve becerilerinin arttığı vurgulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %63’ü süreyi yetersiz bulmuştur. Hizmet içi eğitim programları hazırlanırken alandaki yenilik ve gelişmeler kısmen, öğretmenlerin hazır bulunuşluk düzeyleri ile eğitim ihtiyaçları ve gereksinimleri çok az dikkate alınmakta, öğretmenlerin görüşlerine çok az yer verildiği belirtilmiştir. Araştırmada eğitim faaliyetlerine karşı motivasyonun çok az sağlandığı ve programda öğrenilen yeni bilgilerin uygulama olanaklarının çok az verildiği ifade edilmiştir. Öğretmenlerin % 79’u kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterli olmadığını söylemişlerdir. Aynı araştırmada öğretmenler kursun yapıldığı yerdeki fiziki şartların kısmen uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Şentuna (2003), “Öğretmenlerin Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerini Yönetme ve Öğretim Ortamına Entegre Etme Konusundaki Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi” konulu araştırma yapmıştır. Araştırmada evinde

bilgisayar bulunan öğretmenler donanım, yazılım ve eğitim gereksinimleri bakımından evinde interneti olmayanlara göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda evinde internet kullanan öğretmenler okullarda internet erişiminin yavaş ve yetersiz olması, bilgisayar donanım ve çevre birimlerinin yetersiz olması, öğretim amaçlarına uygun yazılım ve web sitelerinin bulunmaması, mevcut web sitelerinin de derslere uyarlanabilir olmaması gibi sebeplerden rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir. Evlerinde teknolojik araçlara sahip olan öğretmenler olmayanlara oranla teknolojiyi derslerinde kullanmada daha olumlu tutum ve davranışlar sergilemektedir. Araştırmada yeni mezun öğretmenlerin teknolojiyi kullanmada daha açık oldukları sonucuna varılmıştır. Sayısal branş öğretmenleri, sosyal branş öğretmenlerine göre bilgisayar kullanmaya daha olumlu tutuma sahip oldukları ifade edilmiştir.

Şentuna (2003) araştırmasında öğretimde bilgisayar kullanımına engel olan faktörleri beş maddede sıralamıştır. Bu maddeler aşağıdaki gibidir;

1. Öğretmenler, bilgisayar destekli etkinlikler hazırlamak için az zaman ayırmaktadırlar.
2. Öğretmenler, öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin yeterli bilgiye sahip değildirler,
3. Otoriteler, teknoloji kullanımını ve teknoloji müfredatlara entegre etmede öğretmenlere yeterli yardımı sağlamamaktadır,
4. İlgililer arasında yeterli iletişim ve iş birliği yoktur,
5. İlgililerin yeni teknoloji kullanımına yönelik tutumları yeterince olumlu değildir.

Hamdan (2003), “İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin, Milli Eğitim Bakanlığı’nın Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri Hakkındaki Görüşleri” adında bir araştırma yapmıştır. Araştırmada öğretmenlerin çoğu kursa katılım nedenlerini, mesleki verimliliklerini artırmak, bilimdeki ve teknolojiye gelişmeleri takip etmek ve meslekleri ile ilgili yeni beceriler kazanmak olarak açıklamışlardır. Kurslara istemeyerek katılan öğretmenlerden yarısı buna gerekçe olarak yol ve kalacak yer masraflarını kendilerinin karşılamalarını göstermişlerdir. Öğretmenler, kursun yapıldığı yerin, zaman diliminin, eğitimcinin konuya hâkim olduğu ve kullandığı yöntem ve tekniklerin uygun olduğunu, kursta verilen kaynaklarla ilgili materyallerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerinin temel amaçlarının öğretmeni ve öğretimi daha verimli hale getirmesi gerektiğini, kurs faaliyetlerinin bakanlık ve üniversiteden oluşacak bir ekip tarafından hazırlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin yarısının kursun yapıldığı yerin konaklama imkânlarının olması ve yaz tatilinde yapılmasından şikâyetçi olmuşlardır. Eğitici personelin üniversite öğretim üyelerinden olması gerektiğini söylemişlerdir.

Karagöz (2004), “İlköğretim Okulu Müdürleri ve Formatör Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Kullanılmasına Yönelik Görüşleri” konulu bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda yöneticilerin okullardaki bilgi teknolojisi sınıflarında bulunan öğretim teknolojilerinden haberdar oldukları, öğretmenlerin ise bilgi teknolojisi sınıflarındaki donanımsal öğretim teknolojilerinden haberdar olduğu buna karşın yazılım ve saydamlardan haberdar olmadıkları ifade edilmiştir. Okullarda internet bulunduğu ancak öğretmenlerin idari ve mali olumsuzluklardan dolayı bundan faydalanamadıkları söylenmiştir. Öğretmenlerin derslerinde video, tepegöz, sayfam ve bilgisayarlardan yararlanmalarına, ofis yazılımları, eğitim yazılımları, eğitsel içerikli oyunlar ve internetten hiç yararlanmadıkları açıklanmıştır. Yönetici ve öğretmenler bilgi teknolojileri sınıflarının öğrencilerin konuyu algılamalarını kolaylaştırma, kalıcılığını artırma, öğrenme ortamını zenginleştirme ve motivasyonlarını artırmak amacı ile kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bilgi teknolojisi

sınıflarını kullanmayan öğretmenlerin kullanmama nedenleri daha çok öğretmenlerin nitel yetersizliği, donanım sayısının ve ders saatlerinin yetersizliği olarak açıklanmıştır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler bilgi teknolojisi sınıflarında bulunan öğretim teknolojisi materyallerini kullanma bilgi ve beceri düzeylerini yetersiz görmektedirler.

Temel Eğitim Projesinin gerçekleştirilebilmesi için, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okur-yazarı olmasını sağlamak, 15 bin okula Bilgi Teknolojisi(BT) sınıfı kurmak, 18 bin bilgi teknolojisi koordinatörünü eğitmek, 200 bin eğitim personeline bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konusunda hizmet içi eğitim vermek gibi hedefler vardır. Dünya Bankası tarafından desteklenen bu projenin birinci fazı tamamlanmıştır (Kılıç ve Özdemir, 2003).

Demirel ve Usluel (2005), “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Bilgi Ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme Öğretme Sürecine Entegrasyonundaki Durumları” belirlenmeye yönelik araştırma yapmışlardır. Araştırmanın örneklemini ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 114 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğunun bilgisayar kullanabildikleri ancak BT’nin öğrenme öğretme sürecine entegrasyonu ile ilgili herhangi bir etkinlikte bulunmadıkları ve alışageldikleri yöntemleri kullanmayı tercih ettikleri sonucu çıkmıştır.

Baltacı (2005), “Ortaöğretim Okullarında Teknoloji Kapasitesi Ve Kullanımı Hakkında Öğretmen Görüşlerini” belirlemek için Ankara ili Altındağ ilçesindeki 8 resmi genel ortaöğretim okulunda görevli 286 öğretmenin dahil olduğu bir araştırma yapmıştır. Araştırmada öğretmenlerin %40,6’sı teknoloji ürünlerinin ilk kurulumu için gerekli finansman kaynağını sağlayacak birim olarak özel kuruluşları görmektedir. Araştırmada öğretmenlerin günlük yaşantılarında kullandıkları teknoloji ürünlerinin kullanımında yeterli, günlük yaşantılarında karşılaşmadıkları

(projeksiyon cihazı, tarayıcı, slayt makinesi, video kamera) teknoloji ürünlerinin kullanımında yetersiz oldukları, eğitim seviyeleri yükseldikçe eğitim teknolojisi ürünlerini gerekli bulma durumunun artmakta olduğu, eğitim teknolojisi ürünlerini kullanım sıklıklarını yetersiz ve çok az yeterli buldukları sonucu çıkmıştır.

Algan (2006), “Özel Okullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-yeterlilikleri ve Derslerinde Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Durumları” adlı çalışmada;

- Sınıf öğretmenleri, bilgi teknolojileri bilgi ve becerilerini en çok sınıf içi istatistiksel verileri hesaplayabilmek için bir hesap tablosu programını kullanmak ve sınıf içi multimedya sunumlar hazırlamak konularında geliştirmek istedikleri,
- Sınıf öğretmenlerinin, büyük bir çoğunluğunun görev yaptıkları okullarda idarenin bilgi teknolojilerinin eğitim sürecine dahil edilmesini desteklediğini belirttikleri,
- Sınıf öğretmenlerinin, büyük bir çoğunluğunun görev yaptıkları özel kurumlarda idarenin bilgi teknolojilerinin kullanımıyla ilgili sunmuş olduğu mesleki gelişim olanaklarından hizmet-içi eğitimler yoluyla yararlandıkları,
- Bilgisayar kullanmasını bilen sınıf öğretmenlerinin, daha yüksek öz-yeterliliğe sahip oldukları,
- Uzun süredir bilgisayar kullanan sınıf öğretmenlerinin, daha yüksek öz-yeterliliğe sahip oldukları sonuçlarına varmıştır.

Özdemir ve Kılıç (2006), Bilgi Teknolojileri Entegrasyonun I. Fazının değerlendirilmesi sonucunda, Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) Bilgi Teknolojileri Sınıflarının kurulması ve dağılımı sürecinde öğrenci-bilgisayar etkileşim süresini ve

yedi coğrafi bölgedeki öğrenci sayılarını göz önünde ve MEB'nin kurulmuş olan BT Sınıfları'nın sürekliliğinin sağlanmasında kullanılacak mali kaynakların bulunması için gerekli olan çalışma ve planlamaları yapmadığı sonucuna varmışlardır.

Kurfallı (2007), “Yeni İlköğretim Müfredatında Bilgi Teknolojilerinin İşlevselliği” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin bilgi teknolojilerini kullanmalarına engel olan birinci sebep olarak, bilgi teknolojilerinin kullanımında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları ifade edilmiştir. Ayrıca evinde ve sınıfta kullanabileceği bir bilgisayar ve internet bağlantısı olan öğretmenlerin, diğer öğretmenlere göre derse hazırlık aşamasında, ders esnasında ve ders sonrasında daha fazla amacı gerçekleştirmek için bilgi teknolojilerinden faydalandığı sonuçları çıkmıştır.

Çatmalı (2006), “Gelecek İçin Eğitim Hizmet İçi Eğitim Kursunun Değerlendirilmesi” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmada, kursiyer öğretmenler, kurs öğretmenin yeterliliği, öğretim yöntemleri ve araç-gereç açısından olumlu bir kurs olduğu ve kursiyerlerin öğrendiklerini kendi derslerinde de uygulayabileceklerini belirtmişlerdir.

Bu araştırma ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim öğretmenlerinin derste bilgi teknolojisi kullanma durumlarını ve öğretmenlerin bilgi teknolojileri ile ilgili almış olduğu hizmet içi eğitimlerle ilgili görüşlerini ortaya koymaya çalışmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin derslerinde bilgi teknolojilerini kullanma durumlarını ve bilgi teknolojileri konularında düzenlenen hizmet içi eğitimlere ilişkin

memnuniyet düzeylerini incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır.

1. Öğretmenlerin eğitimde bilgi teknolojilerini kullanma durumları ile ilgili sorular.
 - a. Öğretmenler derslerinde hangi bilgi teknolojilerinden ne sıklıkla yararlanmaktadırlar?
 - b. Öğretmenler derslerinde hangi bilgi teknolojileri kullanmanın kendilerine fayda sağlayacağını düşünüyorlar?
 - c. Bilişim teknolojileri formatör öğretmeni, öğretmenlere bilgi teknolojileri konusunda yardımcı oluyor mu?
 - d. Öğretmenler okullardaki bilgi teknolojileri sınıflarından hangi amaçla ne sıklıkta yararlanıyorlar?
 - e. Yöneticiler öğretmenlerinin derslerinde bilgi teknolojilerinden yararlanmalarını ne kadar desteklemektedirler?
 - f. Öğretmenler derslerinde bilgi teknolojisi kullanmak istediğinde, karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
2. Öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimlerden duydukları memnuniyetlerle ilgili sorular.
 - a. Öğretmenler bilgi teknolojileri konusunda aldıkları hizmet içi eğitimlerin beklentilerini karşıladığını düşünüyorlar mı?
 - b. Öğretmenlerin bilgi teknolojileri konusunda aldıkları hizmet içi eğitimler, derslerde BT kullanmalarında faydalı oldu mu?
 - c. Öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimlerin memnuniyet düzeyleri ile bilgi teknolojisi kullanım sıklıkları arasında ilişki var mı?
 - d. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi veren eğitimcilerin yeterlilikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
 - e. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursunun yöntem ve tekniği hakkındaki düşünceleri nelerdir?
 - f. Öğretmenlerin öğretim araç ve gereçleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?

- g. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursun verildiği tarih ve kurs süre hakkındaki düşünceleri nelerdir?

1.3. Önem

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere yönelik bilgi teknolojileri konusunda hazırlanacak yeni hizmet içi eğitim programlarının daha verimli olabileceği, öğretmenlerin eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı yeterlilikleri hakkında bilgi verebileceği ve öğretmenlerin derslerde kullandıkları bilgi teknolojilerinden yararlanma durumlarına ilişkin var olan problemlerin çözümüne katkıda bulunabileceği için önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığının yürütmüş olduğu bilgi teknolojileri konusunda hizmet için eğitimleri almış olan Sakarya ilindeki öğretmenler ile sınırlı tutulmuştur.

1.5. Tanımlar

Hizmet içi Eğitim: Kişilerin hizmette verim ve etkinliklerinin artırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir (Taymaz, 1997).

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni: Öğretmenlerin bilgisayar ve bilişim teknolojisi araçlarını öğretim ortamlarında etkin kullanmalarını ve bilişim teknolojisi araçlarını düzenledikleri etkinliklerle bütünleştirmelerini sağlamak için Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından çeşitli hizmet içi eğitim kursları aracılığıyla yetiştirilen Bilgisayar Formatör Öğretmenleridir.

Bilgi Teknolojileri: Bilginin yaratılması, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, yeniden elde edilmesi, yayılması, korunması ve bunlara yardımcı olan araçlardır. Bu çalışma kapsamında bilgi teknolojileri kaynakları olarak bilgisayar, internet, eğitsel yazılımlar, projeksiyon, yazıcı, tarayıcı ve dijital fotoğraf makinesi ele alınmıştır.

Eğitim: Bireyde kendi yaşantısı yolu ile kasıtlı ve istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1997).

Teknoloji: Makineler, işlemler, yöntemler, süreçler, sistemler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi çeşitli öğelerin yer aldığı görülmektedir. O halde teknoloji bu öğelerin belirli bir düzende bir araya getirilmesi ile oluşan ve bilim ile uygulama arasında köprü görevi yapan bir disiplin olarak tanımlanabilir (Alkan, 2005).

Kurs: Öğretmenlerin bilgi teknolojileri konularında katıldıkları hizmet içi eğitimlerdir.

Kursiyer: Bilgi teknolojileri konularında hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlere kursiyer ya da kursiyer öğretmen denilmektedir. Kursiyer öğretmenlerden bazılarının aynı zamanda müdür ve müdür yardımcılığı gibi görevleri de bulunmaktadır.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin derslerde BT kullanım durumlarına ilişkin mevcut durumu değerlendirmek için yapılan bu araştırma tarama modelindedir. Nitel ve nicel araştırma veri toplama tekniklerinin kullanıldığı bu araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar:

1. Araştırma konusunun tüm yönleriyle ortaya konulabilmesi için nitel ve nicel göstergeler geliştirilmiştir. Bu amaçla literatür taraması yapılmış ve uzman görüşleri alınmıştır.
2. Öğretmenlerin BT konusunda aldıkları hizmet içi eğitimleri değerlendirmek için ölçme araçları geliştirilmiş ve bu ölçme araçları ile ihtiyaç duyulan veriler toplanmıştır.

2.2. Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu, 2007-2008 öğretim yılında Sakarya il merkezinde ve Hendek ilçesinde bulunan 10 ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada anketlere 164 öğretmen katılmış ve bu öğretmenlerden 45'i ile görüşme yapılmıştır.

Görüşmelere katılan öğretmenlerin cinsiyet ve branşlarına göre dağılımları, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Dağılımı

Branşlar	Bayan	Erkek	Toplam
Sınıf Öğretmeni	8	22	30
Matematik Öğretmeni	2	2	4
Din Kül. Ve Ahlak Bil. Öğr.	0	2	2
Yabancı Dil Öğretmeni	2	0	2
Beden Eğitimi Öğretmeni	1	1	2
Sosyal Bilgileri Öğretmeni	2	0	2
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	1	0	1
Resim Öğretmeni	1	0	1
Türkçe Öğretmeni	0	1	1
Toplam	17	28	45

Görüşmeye katılan öğretmenlerinde 17'si kadın ve 28'i erkektir. Görüşmeye 30 Sınıf, 4 Matematik, 2 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 2 Yabancı Dil, 2 Beden Eğitimi, 2 Sosyal Bilgiler, 1 Rehberlik ve Psikolojik Danışman, 1 Resim-İş Ve 1 Türkçe öğretmeni olmak üzere toplam 45 öğretmen katılmıştır.

Anket uygulamasına katılan öğretmenlerin özellikleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Anket Uygulamasına Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

Özellikler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	68	41,5
Erkek	96	58,5
Yaş		
21-25 Yaş Arası	14	8,5
26-30 Yaş Arası	50	30,5
31-35 Yaş Arası	38	23,2
36-40 Yaş Arası	32	19,5
41 Yaş ve Üzeri	30	18,3
Unvan		
Yönetici	18	11,0
Öğretmen	146	89,0
Branş		
Sınıf Öğretmeni	114	69,5
Türkçe Öğretmeni	11	6,7
Sosyal Bilgileri Öğretmeni	7	4,3
Teknoloji Tasarım Öğretmeni	6	3,7
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	6	3,7
Yabancı Dil Öğretmeni	6	3,7
Beden Eğitim Öğretmeni	6	3,7
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	4	2,4
Fen ve Teknoloji Öğretmen	2	1,2
Matematik Öğretmeni	2	1,2
Hizmet Yılı		
1-5 Yıl	34	20,7
6-10 Yıl	52	31,7
11-15 Yıl	30	18,3
16 Yıl ve Üzeri	48	29,3
Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Sayısı		
Bir Kez	20	12,2
İki Kez	46	28,0
Üç Kez	62	37,8
Dört Kez	24	14,6
Beş kez ve daha fazlası	12	6,3

Tablo 2’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin % 41,5’i (68) kadın, % 58,5’i (96) erkektir. Öğretmenlerin yaş aralığına bakıldığında % 8,5’i 21-25 yaş, % 30,5’i 26-30 yaş , % 23,2’si 31-35 yaş, %19,5’i 36-40 yaş, % 18,3’ü 41 yaş ve üzeri yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 89’u öğretmen ve % 11’i yönetici olarak görev yapmaktadır. Öğretmenlerin % 69,5’i sınıf, % 28,1’i branş öğretmeni, % 2,4’ü Rehberlik ve Psikolojik Danışmandır. Öğretmenlerin mesleki hizmet süresine göre dağılımına bakıldığında, % 20,7’si 1-5 yıl, % 31,7’si 6-10 yıl, %18,3’ü 11-15 yıl ve % 29,3’ü 16 yıl ve daha fazla görev süresine sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin BT konusunda aldıkları hizmet içi eğitim sayılarına bakıldığında, %12,2’si bir kez, %28’i iki kez, % 37,8’si üç kez, %14,6’sı dört kez ve %6,3’i de beş kez ve daha fazla sayıda hizmet içi eğitime katılmışlardır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada mevcut durumu belirlemek için kullanılan veri toplama teknikleri görüşme ve ankettir.

2.3.1. Görüşme

Öğretmenlerin derslerde BT kullanım düzeylerini belirlemek için öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme EK 2’de verilen görüşme formları kullanılarak araştırmacı tarafından yapılmıştır.

2.3.2. 1. Öğretmen Görüşme Formu

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan bu aşamada, gönüllü 45 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Bu amaçla bir Öğretmen Görüşme Formu hazırlanmıştır. Görüşme yönteminde, sohbet tarzı görüşme, görüşme formu yaklaşımı ve standart açık uçlu görüşme olmak üzere üç tür görüşme yaklaşımı yer almaktadır (Patton, 1987, Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu yaklaşımlar içinde yer alan görüşme formu, benzer konulara yönelerek farklı kişilerden aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanmaktadır. Böylece, araştırmacı, görüşme sırasında önceden hazırladığı soruları sormanın yanı sıra, daha ayrıntılı bilgi almak amacıyla ek sorular sorabilir, soruların sırasını değiştirebilir. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsamını güvenceye almak için geliştirilen bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Öğretmen Görüşme Formu'nun geliştirilmesi sürecinde öncelikli olarak öğretmenlerin almış oldukları Bilişim Teknolojileri konulu hizmet içi eğitimlerde edinmeleri gereken bilgi teknoloji kullanım davranışları, uzman görüşleri ve MEB tarafından hazırlanan raporlardan yararlanılarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, öğretmenlerin almış oldukları hizmet içi eğitimlerdeki memnuniyetlerini ve bu derslerde edindikleri Bilişim Teknolojileri kullanım seviyelerini derslerinde kullanıp kullanmadıklarını belirlemeye çalışan görüşme soruları oluşturulmuştur.

Görüşme sorularının oluşturulmasında, bazı ölçütler temel alınmıştır. Bu ölçütler, kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular yazma, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu sorular sormaktan kaçınma, alternatif ve sonda sorular hazırlama ve soruları iyi biçimde düzenlemedir (Bogdan ve Biklen, 1992, Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu ölçütler doğrultusunda oluşturulan görüşme soruları uzman görüşlerine sunulmuştur. Görüşme soruları araştırmacı dışında, 4 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Ayrıca, bir sınıf öğretmenine sorular gösterilmiş ve anlaşılmayan noktalar olup olmadığı tespit edilmiştir. Uzman ve öğretmen görüşlerinden alınan öneriler doğrultusunda görüşme sorularına son biçimi verilmiştir.

Görüşme formu oluşturulduktan ve anket hazırlandıktan sonra Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni alınmıştır. Araştırma sürecinde kullanılan araştırma izni Ek-1'de verilmiştir. Araştırma izni alındıktan sonra görüşmenin ön uygulaması bir ilköğretim okulunda 3 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin ön uygulamasında, öğretmenlere araştırma hakkında bilgi verilmiş, görüşme formunu okuyup yazılı izin belgesini imzalamasından sonra öğretmenler ile görüşülmeye başlanmıştır.

Görüşme sürecinde öğretmenlere görüşme soruları, görüşme formunda yazıldığı biçimiyle sorulmuştur. Görüşme tamamlandıktan sonra, öğretmenlere anlayamadıkları sorular sorulmuştur. Öğretmenler soruların bazılarının aynı şeyleri sorduğunu ifade etmişlerdir. Bunun üzere sorulardan bazıları uzman görüşleri de alınarak iptal edilmiş, bazıları görüşme sorularından çıkarılmıştır. Sorular, düzenlenen son halleri ile aynı okuldaki başka 2 öğretmenin görüşlerine sunulmuş ve soruların anlaşılır olduğunu öğretmenlerde tarafından ifade edilmiştir. Böylece, görüşme formu uygulanmaya hazır duruma getirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

2.4.1. Yarı-Yapılandırılmış Görüşmelerin Yapılması

Araştırmanın nitel verileri, öğretmenlerle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Öğretmenler ile ders programlarında uygun olan saatlerde görüşülmüştür. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler, genelde programda branş öğretmenlerinin derse girdikleri saatlerde olmuştur. Branş öğretmenleri ile derslerinin olmadığı zamanlarda görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin yapıldığı yerler, okulun koşullarına göre rehber öğretmen odası, müdür yardımcısı odası veya öğretmenler odası olmuştur.

Görüşme sırasında ses kayıt cihazı kullanılmış ve yapılan görüşmeler en az 2, en fazla 14 dakika sürmüştür.

2.4.2. Anket

Anket, görüşmeye oranla geniş kitlelere daha çabuk ulaşabilme olanağı sağladığından tercih edilmiştir. Öğretmenlerin BT konusunda katıldıkları hizmet içi eğitimlerden duydukları memnuniyet düzeylerini araştırmak için Hizmet İçi Eğitim Değerlendirme anketi kullanılmıştır ve bu anket Ek -3’de verilmiştir.

2.4.3. Hizmet İçi Eğitim Değerlendirme Anketi

Araştırmada kullanılan anket, Çatmalı (2006) tarafından geliştirilmiş ve uzman görüşü alınarak geçerliliği sağlanmıştır. Anket geliştirildikten sonra “Intel, Gelecek İçin Eğitim, Hizmet İçi Eğitim Kursu” değerlendirmesinde kullanılmıştır.

2.4.4. Anketin Uygulanması

Anketler, gidilen okullarda bilgi teknolojileri ile ilgili hizmet içi eğitim kursu almış olan öğretmenlerden gönüllü olanlara uygulanmıştır. Anketi cevaplayan öğretmenlerden boş zamanı olan ve gönüllü öğretmenlerle görüşme yapılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

2.5.1. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizi

Bu araştırmanın nitel boyutunda yarı-yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilen verilerin çözümünde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizin tercih edilmesinin nedeni, araştırmada kuramsal çerçevenin temel boyutlarının oluşturulmuş olmasıdır.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere betimsel analiz yapılmıştır.

2.5.2. Anketlerden elde edilen verilerinin analizi

Kurs öğretmenleri hakkındaki düşünceler, yöntem ve teknik, öğretim araç ve gereçleri ve kurs süresine ilişkin veriler frekans ve yüzde şeklinde verilmiştir.

BÖLÜM III

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma verilerinin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları, araştırma sorularına uygun olarak öğretmenlerin eğitimde bilgi teknolojileri kullanma durumları ve öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimlerden memnuniyet düzeyleri olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur.

3.1. Öğretmenlerin Eğitimde Bilgi Teknolojilerini Kullanma Durumları

Öğretmenlerin eğitimde bilgi teknolojilerini kullanma durumları yarı-yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Derslerinde hangi bilgi teknolojilerini ne sıklıkla kullanmaktadırlar?

Öğretmenlerin derslerde kullandıkları bilgi teknolojileri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3 Öğretmenlerin Derslerde Kullandıkları Bilgi Teknolojileri

Bilgi Teknolojisi	f	%
TV-VCD	17	37,77
Bilgisayar-Projeksiyon	15	33,33
İnternet	8	17,77
Eğitim Yazılımları	2	4,44

Öğretmenlerin, % 37.77’si (17) TV-VCD, % 35.33’ü (15) Bilgisayar ve Projeksiyon, % 17.77’si (8) interneti, % 4.44’ü (2) eğitim yazılımlarını derslerinde kullandığını ifade etmişlerdir.

Derslerinde BT'yi kullanan öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, derslerin daha verimli geçtiği, öğrencilerin derse katıldığı ve öğrencilerin derse dikkatini verdiklerini ifade etmişlerdir. Bir sınıf öğretmeni, “*Derslerde bilgisayar, projeksiyon ve CD’leri kullandığını ve daha çok kaynakla öğrenciye hitap etmek daha kısa sürede, daha kalıcı öğrenmeyi sağladığını*” belirtmiştir. Başka bir sınıf öğretmeni görüşlerini şöyle ifade etmiştir;

“Derslerde sadece bilgisayar, projeksiyon, internet ve eğitim CD’leri kullanıyorum. Haftada 2 saat kullanıyorum bunları. Sınıflarımızın hepsinde bu tür teknolojiler yok. İhtiyaç duyduğumda BT sınıfını kullanıyorum. Burada sadece sunum yapıyorum. Bazen öğrenciler de bilgisayar kullanıyor. BT’yi derslerimde kullanmağım zamana göre, BT’yi derslerde kullandığımda öğrencilerin derse ilgileri ve merakları arttı.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerin derslerinde bilgi teknolojisi kullanım durumları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4 Öğretmenlerin Derslerde Bilgi Teknolojisi Kullanım Durumları

BT Kullanım Durumu	f	%
BT Kullanan	28	62,22
BT Kullanmayan	17	37,78

Araştırmaya katılan 45 öğretmenden % 62,22’si (28) derslerinde BT kullandığını, % 38,78’i (17) de kullanmadığını ifade etmişlerdir.

Derslerinde BT kullanmayan öğretmenlerin kullanmama nedenleri incelendiğinde, okulda BT’nin eksik ya da hiç olmaması ve ihtiyaç duymuyor olmaları sonucu ortaya çıkmıştır. Bir sınıf öğretmeni, okullarında BT imkânları kısıtlı olduğu için kullanmadığını ifade etmiştir. Bir Matematik öğretmeni, “*Derslerde BT kullanmıyorum. İhtiyaç da duymuyorum ayrıca. Neden duymuyorum? Çünkü matematik dersi ile ilgili materyal yok.*” şeklindeki ifadesiyle kullanmama gerekçesi olarak eğitim yazılımlarının olmamasını göstermiştir.

Öğretmenlerin derslerinde BT kullanım sıklıkları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5 Derslerinde BT Kullanan Öğretmen Sayıları Ve Kullanım Oranları

Kullanım Sıklığı	f	%
Hiçbir zaman	17	37,78
Bazen	11	24,44
Sık kullananlar	16	35,56

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 37.78’i (17) derslerinde hiç BT kullanmadıklarını, % 21.44’ü (11) derslerinde bazen BT kullandıklarını, % 35,56’sı (16) da her zaman kullandıklarını ifade etmiştir.

Derslerinde BT kullanan öğretmenlerin, derse hazırlanmaları ve derse sunmalarının daha kolay olduğu, öğrencilerin ise derse aktif olarak katıldıkları ve derslerin daha verimli geçtiği sonucuna varılmıştır. Derslerinde BT kullanmayan öğretmenlerin, BT kullanmama sebebi olarak okullarda BT’nin olmaması, ihtiyaç duymamaları ve gerekli eğitim yazılımlarının bulunmaması ortaya çıkarılmıştır.

Litetatür, derslerde BT kullanan öğretmenlerin başarılı sonuçlar aldığı bulgusunu desteklemektedir. Kozma (1991), White ve Frederiksen (1990), bilgi teknolojileri ile birlikte öğrenci merkezli etkinlikler de kullanan öğretmenlerin daha başarılı sonuçlar elde ettiğini belirtmektedir. Algan (2006) yaptığı araştırmada sınıf öğretmenlerinin bilgi teknolojilerini ders içerisinde kullanmada öğrenci ve öğretmen üzerinde olumlu bir katkıda bulunduğunu söylemiştir. Öğretmenlerin derslerinde BT kullanmama konusundaki nedenleri destekleyen araştırmalardan Tabar’ın (2002) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin teknoloji kullanmama nedenleri ile ilgili olarak kullanım için yeterli bilgiye sahip olma ve uygun materyalin okulda olmaması sonuçları çıkmıştır.

Okullarında yeterli BT donanımı ve yazılımı bulunmayan, BT donanımları sık arıza yapan ya da eski olan öğretmenlerin derslerinde BT kullanmadıkları sonucuna varılmıştır.

Ertmer (1999), öğretmenlerin bilgisayarlara kısıtlı erişimi olması ve yeterli teknik destek bulamamaları derslerinde BT'yi kullanama sebebi olarak gösterilmiştir.

3.1.1. Derslerinde Hangi BT'leri Kullanmanın Faydalı Olacağını Düşünüyorlar?

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 44.44'ü (20) sınıflarında, bilgisayar ve projeksiyon, % 15.55'i (7) internet, % 11.11'i (5), eğitim yazılımı ve % 11.11'i (5), dijital fotoğraf makinesi, kamera ve yazıcının olmasının kendileri açısından yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bu sorusundan elde edilen bulgulardan ortaya çıkan sonuçlar şunlardır;

Sınıflarda BT donanımı olmadığı için BT kullanamayan öğretmenlerin tamamı sınıflarında BT donanımların bulunmasının derslerde daha yararlı olacağını düşünmektedir.

Branş öğretmenleri, birkaç sınıfta olan BT donanımlarının bütün sınıflarda olmasının; ayrıca derslerinde aktif olarak BT kullanan öğretmenler de sınıflarda internet ve eğitim yazılımlarının bulunmasının derslerde daha yararlı olacağını düşünmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden %11.11'i, (5) video kamera, fotoğraf makinesi ve yazıcının öğrenci etkinliklerini kaydedebilmek, gerektiğinde çıktı alabilmek için yararlı olacağını düşünmektedirler.

Bir sınıf öğretmeni derslerinde kullanmak istediği eğitim yazılımları ile ilgili *“Bakanlığın bize gönderdiği kılavuz kitaplarda şu CD’yi gösterin diyor ama öyle bir CD yok. Göndermiyorlar.”* ifadesiyle, eğitim yazılımlarının ellerinde olmadığını, MEB’in kendilerine 2 yıldır kılavuz kitaplarda belirtilen eğitim yazılım CD’lerini göndermediğini ve temin yollarını da bildirmediğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin BT ihtiyaçları, okulda bulunan BT’lere göre değişiklik göstermektedir. Okullarında hiç BT donanımı bulunmayan öğretmenler, BT donanımının derslerin işlenmesinde daha yararlı olacağını düşünürken, okullarında her türlü BT donanımı bulunan ve kullanan öğretmenler ise interneti ve eğitim yazılımlarını dersler de kullanmada daha yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük bir kısmı okullarda mevcut olan BT’leri derslerinde kullanmaktadır. MEB, ders kılavuz kitaplarında belirttiği eğitim yazılımlarını okullara ulaştırmadığı için öğretmenler derslerinde mevcut donanımları kullanırken, eğitim yazılımlarına ihtiyaç duymaktadır. Okullardaki BT eksikleri giderildiği takdirde, öğretmenlerin BT’yi derslere entegre edeceği söylenebilir.

3.1.2. Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni, Öğretmenlere Bilgi Teknolojileri Konularında Yardımcı Oluyor Mu?

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okullarındaki bilişim teknolojileri formatör öğretmenin ihtiyaç duyduklarında kendilerine yardımcı olup olmadığına ilişkin görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6 Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeninin, Öğretmenleri Destekleme Durumu

Öğretmen Görüşleri	f	%
Yardımcı oluyor	27	60.00
İhtiyaç duymadım	11	24.44
Formatör öğretmen yok	7	15.55

Araştırmaya katılan 45 öğretmenden % 60'ı (27) formatör öğretmenin kendilerine ihtiyaç duydukları her zaman yardımcı olduğunu, %24.44'ü (11) yardıma ihtiyaç duymadıklarını ve % 15.55'i (7) de formatör öğretmenin olmadığını ifade etmiştir.

Bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinin kendilerine yardımcı olduklarını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, formatör öğretmenlerin kendilerine BT konusunda her anlamda yardımcı olduklarını ancak formatör öğretmenlerin iş/ders yükünün fazla olduğu için bazen yardım alamadıkları sonucu çıkmıştır. Bu durumu bir sınıf öğretmeni şöyle ifade etmiştir, “*Bilişim teknolojileri formatör öğretmeni ihtiyaç duyduğumuzda bize her konuda yardımcı oluyor, fakat genelde dersleri yoğun olduğu için boş zamanı pek olmuyor*”.

İhtiyaç duymayan öğretmenler ise buna gerekçe olarak, kendilerinin sorunlarla başa çıkabilecek yeterlilikte olduklarını, bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinden daha çok BT konularına hâkim olduklarını belirtmişlerdir.

Bilişim teknolojileri formatör öğretmeni bulunan okullarda, öğretmenlerin, formatör öğretmenlerden yardım alabildikleri ancak iş yükünün çokluğundan dolayı aksamalar olduğu sonucuna varılmıştır.

3.1.3. Öğretmenler okullardaki BT sınıflarından hangi amaçla ne sıklıkla yararlanıyorlar?

Araştırmaya katılan öğretmenlerden % 28.89'u (13) BT sınıfını kullandıklarını, % 71.11'ü (32) BT sınıfını kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

3.1.3.1. BT sınıfını kullanan öğretmenlerin haftalık kullanım saati dağılımı

Öğretmenlerin BT dersliğini haftalık kullanım saatleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7 BT Sınıfını Kullanan Öğretmenlerin Haftalık Kullanım Saati Dağılımı

Saat/Hafta	f	%
1 saat	8	66,67
2 saat	3	25,00
3 saat	1	8,33
4 saat	1	8,33

BT sınıfını kullanan öğretmenlerden % 66.67'si (8) haftada en az bir saat, % 25'i (3) haftada 2 saat, %8.33'ü (1) haftada 3 saat ve % 8.33'ü (1) haftada 4 saat kullandıklarını belirtmişlerdir.

3.1.3.2. BT sınıfını kullanan öğretmenlerin kullanım amaçları:

Araştırmada BT sınıfını kullanan öğretmenlerden % 84. 61'i (11) sunum için, % 15.38'i (2) eğitim yazılımları için kullandıklarını belirtmişlerdir.

3.1.3.3. BT Sınıfı Kullanmayan Öğretmenlerin Gerekçeleri:

Öğretmenlerin BT dersliklerini kullanmama gerekçeleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8 BT Sınıfı Kullanmayan Öğretmenlerin Gerekçeleri

Kullanmama Nedenleri	f	%
Dersliğin Boş Olmaması	10	37,04
İhtiyaç Duymuyorum	8	29,83
Sınıf Kalabalık	5	18,52
Yazılım Eksik	4	14,80

BT sınıfını kullanmadığını söyleyen öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, % 37,04'ü (10) BT sınıfının sürekli kullanımda olduğunu, % 29,83'ü (8) BT sınıfına ihtiyaç duymadıklarını, % 18,52'si (5) sınıfların kalabalık olduğunu ve % 14,80'i de (4) ihtiyaç duydukları eğitim yazılımları bulunmadığından dolayı BT dersliğini kullanamadıkları belirlenmiştir.

BT sınıflarını kullanmayan öğretmenlerden, kendi istekleri doğrultusunda kullanmayanlar % 37 iken; eksik, kalabalık ya da yazılım eksikliğinden dolayı kullanamayan öğretmenlerin oranı yaklaşık % 63'dür.

Araştırmanın bu sorusundan elde edilen bulgulardan, öğretmenlerin BT sınıflarını, dersi zengin öğretim materyali ile sınmak için kullandıkları, okullardaki BT sınıflarının mevcut durumunun öğretmenlerin bu sınıfları kullanmalarına olanak sağlamadığı, BT sınıflarının sayısı ve niteliği artırıldığında öğretmenlerin BT sınıflarını daha fazla kullanacakları sonucu çıkmıştır.

Yüzgeç (2003) BT sınıflarının kullanımı üzerine yaptığı araştırma bu bulguyu desteklemektedir. Yüzgeç'in yaptığı araştırmanın sonuçları şunlardır;

- Öğretmenler BT sınıflarını daha çok öğrenme öğretme ortamını yeni teknolojiler ile desteklemek, yeni bilgi ve iletişim

teknolojilerini öğrencilere tanıtmak ve ders içeriğini sunmak amacıyla kullanmaktadır.

- Yönetici ve öğretmenler, BT sınıflarının daha çok öğrencilerin dersi konuyu algılamasını kolaylaştırmada, öğrenmenin kalıcılığını artırmada, öğrenme ortamını zenginleştirmede ve öğrencileri motive etmede yararlı olduğuna inanmaktadır.

- BT sınıflarında bulunan öğretim teknolojilerinin kullanılmama nedenleri daha çok öğretmenlerin nitel yetersizliği, donanımın sayıca yetersizliği, yeterli teknik desteğin sağlanmamış olması şeklinde sıralanmaktadır.

3.1.4. Yöneticiler, Öğretmenlerin Derslerinde BT'den Yararlanmalarını Ne Kadar Desteklemektedir?

Öğretmenlerin BT teknolojilerini derslerde kullanmada yöneticilerin göstermiş oldukları tavırlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9 Öğretmenlerin BT'yi Derslerde Kullanmada Yöneticilerden Destek Alıp Almadıklarına Yönelik Görüşleri.

Yanıt	f	%
Evet	34	75,56
İhtiyaç Duymadım	6	13,33
Hayır	5	11,11

Araştırmaya katılan öğretmenlerden % 75.56'sı (34) derslerinde BT kullanmada yöneticilerinden destek aldıklarını, % 13,33'ü (6) ihtiyaç duymadıklarını ve % 11,11'i (5) yöneticilerinden destek almadıklarını belirtmişlerdir.

Yöneticilerinden destek aldıklarını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, yöneticilerin öğretmenleri hizmet içi eğitim kurslarına gönderdikleri,

okula BT donanımı alımı konusunda destek verdikleri, BT dersliğinin kullanımı konusunda program yaptıkları görüşleri öne çıkmaktadır. Bir sınıf öğretmeni *“Yöneticilerimiz BT’leri kullanım konusunda bize her türlü yardımı yapıyor. Gerekli olan yerlerde eğitim almamızı sağlıyorlar, derslerin işlenmesi konusunda gerekli olan donanımları alıyorlar”* ifadesiyle yöneticilerden aldıkları desteği vurgulamıştır.

Yöneticilerinden destek almaya ihtiyaç duymayan öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin derslerde BT kullanmaya isteksiz oldukları, yöneticilerinde bu konuda kendilerine bir yaptırımda bulunmadıkları görülmüştür. Bir matematik öğretmeni *“Yöneticilerimizden destek istemiyoruz, onlar da bize ne kullan ne de kullanma diye baskı yapmıyorlar zaten.”* şeklindeki görüşü ile yöneticilerden destek istemediğini ifade etmiştir.

Yöneticilerinden destek almadıklarını ifade eden öğretmenlerin gerekçeleri incelendiğinde, yöneticilerin BT konusunda ilgisiz ve yetersiz/eksik bilgiye sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bir sınıf öğretmeni

“Bir toplantıda okulda kablosuz ağ kurulması gerektiğini, herkeste taşınabilir bilgisayar bulunduğunu söyledik. Yöneticilerimiz başta olumlu yaklaştı ancak sonra bir öğretmen arkadaşımız kablosuz ağların sağlığa zararlı olduğunu söyledi ve yöneticilerimiz kablosuz ağ kurulması işini iptal etti”

şeklindeki ifadesiyle yöneticilerinin BT konusunda yetersiz bilgiye sahip olduğunu ifade etmiştir. Yine bir başka sınıf öğretmeni de *“Yöneticilerimiz bizlere sadece sorumluluklarımızı hatırlatıyor, bunun dışında BT’lerini kullanmada bize yardımcı olacak bir girişimde bulunmuyor”* şeklindeki ifadesiyle yöneticilerin BT’ye olan ilgisizliğini belirtmiştir.

Yöneticilerin genelde öğretmenlere, derslerde BT kullanımının konusunda destek oldukları, BT konusunda yetersiz ya da eksik bilgiye sahip olan yöneticilerin

ise öğretmenlere derslerinde BT kullanımı konusunda bir tavrının olmadığı sonucuna varılmıştır.

Karagöz (2004), “Okul Yöneticilerinin BT Sınıflarının Kullanımı Hakkındaki Görüşleri” konulu araştırmasında, okul yöneticilerinin bilgisayar ve teknoloji konusundaki bilgi eksikliğinden, öğretmenlere teknolojik liderlik yapamadıklarını belirtmiştir. Bu sonuç BT konusunda yetersiz ya da eksik bilgiye sahip olan yöneticilerin öğretmenlere derslerinde BT kullanması konusunda bir tavrının olmadığı görüşünü desteklemektedir.

Araştırmanın bu sorusundan elde edilen bulguya göre, yöneticilerin çoğunun BT konusunda öğretmenleri desteklediği bulgusu ile Karagöz’ün (2004) yaptığı araştırmadan elde edilen bulgular karşılaştırıldığında, yöneticilerin aradan geçen zaman içinde BT konusunda daha olumlu değişikliklere uğradığı sonucuna da varılabilir.

3.1.5. Öğretmenlerin Derslerinde BT kullanmak İstedğinde Karşılaştığı Sorunlar Nelerdir?

Araştırmaya katılan öğretmenlerden % 38,78’i (17) derslerde BT kullanmadığını, % 62,22’si (28) de kullandığını belirtmiştir.

Derslerinde BT kullanan öğretmenlerin, karşılaştıkları sorunlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10 Öğretmenlerin BT Kullanırken Karşılaştıkları Sorunlar

Karşılaşılan Sorun	f	%
Yetersiz Donanım	25	73,53
Materyal yok	4	11,76
Sınıf Yönetimi Güçlüğü	3	8,82
Arıza Yapması	2	5,88

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenler % 73,53’ü (25) yetersiz BT donanımının, % 11,76’sı (4) yetersiz ders materyalinin, % 8,82’si (3) sınıf yönetiminin güçlüğüne ve %5,88’i (2) kullandıkları BT’lerin arıza yapmasının BT kullandıklarında karşılaştıkları büyük sorunlar olarak ifade etmişlerdir.

BT donanımlarının yetersiz olduğunu ifade eden öğretmenlerin görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11 BT Donanımlarının Yetersiz Olduğunu İfade Eden Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşler	f	%
BT Donanımları Yok	13	52,00
İnternet yavaş	5	20,00
BT Donanımı Eksik	4	16,00
BT Donanımı Eski	3	12,00

BT donanımlarının yetersiz olduğunu ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, % 52’si (13), BT donanımlarının dersliklerde hiç olmadığını, % 20’si (5) dersliklerdeki internetin yavaş olduğunu, % 16’sı (4) dersliklerdeki BT donanımının eksik olduğu ve % 12’si (3) dersliklerdeki BT donanımlarının eski olduğu söylemişlerdir.

Öğretmenlerin BT kullanımında karşılaştıkları sorunlar daha çok donanım temelli olup bunu eğitim yazılımlarının olmayışı ve sınıf yönetiminin güçlüğü takip etmektedir. Donanım sorunun olmadığı okullarda internet ve eğitim yazılımlarının bulunmamasının sorun olduğu sonucuna varılmıştır.

Usluel'in (2007) yaptığı araştırmanın sonucu bu bulguyu desteklemektedir. Usluel araştırmasında, öğretmenlerin BT kullanımında karşılaştığı engelleri BT'nin sınıf içerisinde bilgisayar, İnternet, teknolojilerin olmaması, derslerde BT kullanımının sınıf yönetimini zorlaştırması ve öğretmenlerin değişimden korkmaları olarak sıralamıştır

3.2. Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimlerden Memnuniyet Düzeyleri

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ve anketlerden elde edilen bulgular temel alınmıştır.

Anketlerde araştırmaya katılan 164 öğretmen, katılmış oldukları hizmet içi eğitim kurslarını değerlendirmişlerdir.

3.2.1. Öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitim kursları

Görüşmelerden elde edilen verilere göre öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitim kursları eğitimleri ile ilgili görüşmede soruların sorular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12 Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Eğitim Kursları Ve Frekans Dağılımı

Kurs Adı	f	%
Temel Bilgisayar Kursu	45	100,00
İntel Gelecek İçin Eğitim	18	40,00
Web Tasarımı	6	13,33
Publisher	3	6,67
Formatör Öğretmenlik	1	2,22

Tablo 12’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı (45) temel eğitim kurslarına katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden aynı zamanda %40’ı (18) Intel gelecek için eğitim kursuna, %13.33’ü (3) web tasarımı kursuna, % 6.67’si (3) Publisher kursuna ve %2.22’si (1) de formatör öğretmenlik kursuna da katılmışlardır.

3.2.2. BT konularında aldıkları hizmet içi eğitimlerin beklentilerini karşıladığını düşünüyorlar mı?

Görüşmelere katılan 45 öğretmenden, %46.67’si (21) hizmet içi eğitim kurslarının beklentilerini karşıladığını, % 53.33’ü (24) karşılamadığını belirtmiştir.

Beklentilerini karşıladığını ifade eden öğretmenler bu aldıkları kurs sayesinde bilgisayarı daha iyi kullanmaya başladıklarını, bilgisayarı derslerde daha aktif kullandıklarını ve bilgisayarla ilgili sertifika alıp uzman öğretmenlikte kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Hizmet içi eğitimlerin beklentilerini karşılamadığını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, ağırlıklı olarak, bilgisayar donanımının eski ve sık arıza yapmasını, öğrendikleri bilgileri uygulama imkânlarının az olmasını ve kursa zorunlu olarak katılmalarını gerçekçe göstermişlerdir. Araştırmaya katılan bir sınıf öğretmeni, “*Beklentilerimi karşılamadı, çünkü kursa zorunlu katılmıştık. Zorla*

gittiğiniz bir kurstan nasıl beklentilerinizi karşılamasını beklersiniz ki? İsteyerek katılsam öğrenirdim” şeklinde bir ifade ile kurstan memnuniyetsizliğini açıklamıştır.

Kursların beklentilerini karşıladığını ifade edenler arasında daha iyi bilgisayar kullanmayı öğrenen ve bunu derse adapte eden öğretmenlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Literatürde araştırmanın bu bulgusunu destekleyen araştırmalar vardır. Gilmore(1995) ve Ertmer(1993), hizmet içi ve öncesi eğitimlerin, teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerin algılarını değiştirmede etkili olduğunu söylemiştir. Hedley ve Sheingold (1993), öğretmenlerin teknoloji kullanım deneyimlerinin, onların teknoloji destekli öğretime yönelik inançlarını etkilediğini ifade etmiştir.

Kursların beklentilerini karşılamadığını ifade eden öğretmenler arasında donanımın eski ve çalışmıyor olması, öğrendiklerini uygulama imkanı bulmamaları ve zorunlu olarak katılmak zorunda olmaları görüşünün ön plana çıktığı görülmektedir.

Akpınar (2004)Hizmet içi eğitimlere gönüllü katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri daha fazla önemsediklerini bildirmiştir.

3.2.3. Öğretmenlerin BT konularında aldıkları hizmet içi eğitimler, derslerde BT kullanmada faydalı oldu mu?

Görüşmeye katılan öğretmenlerden % 44.44’ü (20) aldıkları BT hizmet içi eğitimlerinin, derslerde bilgi teknolojisinin kullanılmasında faydası olduğunu söylerken, % 55.56’sı (25) de derslerde BT kullanmada faydası olmadığını ifade etmiştir.

Aldığı kursların derslerde BT kullanımına faydası olduğunu ifade eden öğretmenlerle yapılan görüşmeler incelendiğinde aldıkları hizmet içi eğitimlerin derslerde BT kullanımı artırdığını, BT'yi daha fazla kullandıklarını, BT'in derslerde kullanımı ile birlikte öğrenci motivasyonunun ve başarısının arttığını ifade ettiği bulunmuştur. Bir sınıf öğretmenin,

“Derslerde BT kullanıyorum evet. Derslerde bilgisayar kullandıktan sonra derse hazırlanırken ve ders sunumu sırasında faydaları oldu. Önceleri derse hazırlanmak çok uzun zaman alıyordu, kurs ile bu süre çok daha aza indi. Yine derslerde sunumu bilgisayar ve projeksiyon ile yaptığımdan, öğrencilerin derse olan dikkati arttı. Bilgisayar kullanmadığım zamana göre kıyasladığımda öğrencilerin dersi dinlerken daha motive olduklarını görüyorum. Ayrıca başarılarında da artış gözlediğimi söyleyebilirim.”

görüşü dikkat çekmektedir.

Aldığı kursların derslerde BT kullanımına faydası olmadığını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde ise, kursların yetersiz gelmesi, kursun verildiği dersliklerde bilgisayarların az olması, BT kullanmaya ihtiyaç duyduklarında dahi sınıfların kalabalık olması öne çıkan nedenler olarak görülmektedir. Bir sınıf öğretmeni, *“Sınıflarda bilgisayar, projeksiyon, perde olmadığı için BT kullanamadığını”* ifade etmiştir. Yine başka bir sınıf öğretmeni,

“Dersliklerde bilgisayar, perde, projeksiyon vs. yok. Henüz derslerde kullanamıyorum. Ben değil neredeyse bütün 2. kademe öğretmenleri kullanamıyor bu okulda. Bilgisayarları derslere yardımcı olması açısından evde ders notu toplama ve materyal yapımında kullanıyorum.”

demıştır.

İhtiyaç duymadığı için BT kullanamayan öğretmenler buna gerekçe olarak eğitim materyallerinin az olmasını göstermişlerdir. Matematik öğretmeni,

“Hizmet içi eğitimler faydalı olmadı da ben zaten kendim biliyordum. Evde kullanıyorum zaten bilgisayarı. Okulda kullanmıyorum. Neden kullanmıyorum? Çünkü ihtiyaç duymuyorum. Ayrıca matematikle ilgili materyal de yok. Gereksiz görüyorum şu an derslerde bilgisayar kullanımını.”

demoştır.

Derslerinde BT’yi kullananlarda aldıkları hizmet içi eğitimlerin olumlu etkisinin olduğu, kullanmayanlarda ise kursların yetersizliğinden çok, okullardaki BT ve fiziksel alt yapının eksik olduğu sonucu çıkmıştır.

Bahr, Kinzer ve Rieth’in (1991) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin BT kullanım becerilerinin artmasının derslerde kullanımını etkilediğı bulgusunu destekler niteliktedir. Araştırmada, öğretmenlerin bilgisayar kullanımı konusunda aldıkları eğitimlerin onların bilgisayar kullanmaları ve öğretim davranışları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varmıştır.

Öğretmenlerin teknoloji hakkında eğitilmesi de verimliliği arttıracaktır. Bu sayede öğretmenler sınıf içindeki eğitim süreçlerinde bilgi teknolojilerinden faydalanma imkânı bulacaktır (Tinsley ve Tags, 2006).

3.2.4. Öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimlerin memnuniyet düzeyleri ile BT kullanım sıklıkları arasında ilişki var mı?

Görüşmeye katılan öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimlerden memnuniyet düzeylerinin BT'yi kullanım sıklığına etkisi Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13 Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimlerin Memnuniyet Düzeylerinin BT Kullanım Sıklığına Etkisi

		Kullanım Sıklığı			
		Hiçbir zaman	Bazen	Her zaman	Toplam
Memnunum	(f)	5	9	7	21
	(%)	23,8	42,9	33,3	100,0
Memnun Değilim	(f)	12	9	3	24
	(%)	50,0	37,5	12,5	100,0
Toplam	(f)	17	18	10	45
	(%)	37,8	40,0	22,2	100,0

Tablo 13 incelendiğinde memnun olanların %23.80'i BT'yi hiç kullanmadıkları, %42.90'ının BT'yi bazen kullandıkları, % 33.30'unun da BT yi her zaman kullandıkları görülmüştür. Memnun olmayanların %50.00'ı BT'yi hiç kullanmadıkları, %37.50'sinin BT'yi bazen kullandıkları, %12.50'sinin de BT yi her zaman kullandıkları görülmüştür.

3.2.5. Öğretmenlerin almış oldukları hizmet içi eğitimi veren eğitimcilerin yeterlilikleri ile ilgili görüşler nelerdir?

Anketten edilen verilere göre öğretmenlerin kurs öğretmenleri hakkındaki düşünceleri Tablo 14’de verilmiştir. .

Tablo 14 Kursiyer Öğretmenlerin Kurs Öğretmeni Hakkındaki Düşünceleri

Seçenekler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Eğitici kursun başında amaçları açıkladı.	58	35,4	28	17,1	32	19,5	30	18,3	16	9,8	100	164	2,500	1,385
Eğitçinin alan bilgileri yeterliydi.	26	15,9	44	26,8	14	8,5	62	37,8	18	11	100	164	3,012	1,325
Eğitici kursiyerlerin gelişim özelliklerini dikkate aldı.	10	6,1	16	9,8	26	15,9	64	39,0	48	29,3	100	164	3,765	1,157
Eğitici süreyi uygun kullandı.	22	6,1	16	9,8	26	15,9	64	39,0	48	29,3	100	164	3,134	1,299
Eğitici öğretim materyallerinden yeterli düzeyde yararlandı.	12	7,3	30	18,3	28	17,1	62	37,8	32	19,5	100	164	3,439	1,204
Eğitici derse hazırlıklı geldi.	12	7,3	34	20,7	20	12,2	56	34,1	42	25,6	100	164	3,500	1,275
Eğitici kursiyerlerle etkili bir iletişim kurdu.	12	7,3	32	19,5	20	12,2	58	35,4	42	25,6	100	164	3,524	1,265

Öğretmenlerin %52,50’si (“Tamamen Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”), kursun başında kurs öğretmeninin kursun amaçlarını açıklamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %47,80’i (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) kurs öğretmenin alan bilgisinin yeterli olduğu görüşündeyken, %42,70’i (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) yetersiz olduğu görüşündedir. Kurs veren öğretmenlerin, kursiyer öğretmenlerin gelişim özelliklerini dikkate aldığı görüşünü

paylaşan öğretmenlerin oranı %68,30 (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”), gelişim özelliklerini dikkate almadığı görüşünü paylaşan öğretmenlerin oranı ise %15,90’dır.

Öğretmenlerin %46,40’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”), kurs öğretmenin kurs sırasında süreyi uygun kullandığı görüşünde iken % 35,40’ı (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”), buna katılmamaktadır. Kurs öğretmenlerinin ders materyallerinden yeterli düzeyde yararlandığı görüşünde olan öğretmenler %57,30’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) iken, %25,60’ı, (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”), kurs öğretmenin materyallerden yeterli düzeyde yararlanmadığı görüşünü bildirmiştir. Kurs öğretmenlerinin derse hazırlıklı gelip gelmediği sorulduğunda, kursiyer öğretmenlerin %59,70’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) olumlu görüş bildirirken, %28,00’ı (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) olumsuz görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin %61,00’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) kurs öğretmenlerinin kendileriyle etkili bir iletişim kurduğunu, %26,80’i (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) ise kurs öğretmenlerinin kendileriyle iyi bir iletişim kuramadığını belirtmiştir.

Kursiyer öğretmenlerin, kurs öğretmenleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde, olumlu bir görüş içinde oldukları görülmektedir. Kurs öğretmenlerin alan bilgisi, kursiyer öğretmen özelliklerini göz önüne alma, derse hazırlıklı gelme, kursiyerlerle iletişim kurma ve süreyi iyi kullanma gibi konularda başarılı oldukları söylenebilir.

3.2.6. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitimlerde kullanılan yöntemler hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Anketten elde edilen verilere göre kursiyer öğretmenlerin, kurs öğretmenin kullandığı yöntem ve tekniği ilişkin düşünceleri Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15 Kursiyer öğretmenlerin öğretim yöntemlerine ilişkin düşünceleri

Seçenekler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
Maddeler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Eğitim uygulamaya yönelikti	6	3,7	32	19,5	22	13,5	60	36,6	44	26,8	100	164	3,634	1,177
Projelerin hazırlanmasında kursiyerler arasında işbirliği yapıldı.	10	6,1	18	11,0	34	20,7	52	31,7	50	30,5	100	164	3,695	1,189
Kurs öğrenci merkezli olarak düzenlendi.	18	11	42	25,6	32	19,5	46	28	26	15,9	100	164	3,122	1,266
Projelerin hazırlanmasında kursiyerler arasında tartışma ortamı sağlandı.	22	13,4	26	15,9	40	24,4	44	26,8	32	19,5	100	164	3,231	1,304

Kursiyer öğretmenlerin %63,40’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”), uygulamaya yönelik bir eğitim aldıkları görüşündedir. Buna karşılık öğretmenlerin %23,20’si (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”), kursun uygulamaya yönelik olmadığı görüşündedir.

Kursun öğrenci merkezli olup olmadığı sorulduğunda, kursiyerlerin %43,90’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) kursun öğrenci merkezli olduğu,

%36,60'ı (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) ise öğrenci merkezli olmadığını savunmuştur.

Projeleri hazırlarken diğer kursiyer öğretmenler ile işbirliği yapılması için kendilerine fırsat verildiğini düşünen öğretmenler %62,20 (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) iken, %17,10'u (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) projelerin hazırlanmasında kendilerine yeterli düzeyde işbirliği fırsatı verilmediğini belirtmişlerdir.

Buna göre, kursiyer öğretmenler, kursun genel olarak, uygulamaya yönelik olduğu, proje hazırlamada işbirliği için kendilerine fırsat verildiği ve kursun öğrenci merkezli olduğu görüşünde birleşmektedir.

3.2.7. Öğretmenlerin, kursların yapıldığı öğretim araç ve gereçleriyle ilgili düşünceleri nelerdir?

Anketten edilen verilere göre öğretmenlerin, kursta kullanılan yöntem ve tekniğe ilişkin düşünceleri Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16 Kursiyer Öğretmenlerin Araç-Gereçlere Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
Maddeler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kursiyerlere yeterli doküman verildi	22	13,4	38	23,3	32	19,5	44	26,8	28	17,1	100	164	3,146	1,141
Kursun düzenlendiği eğitim ortamı ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmişti.(Laboratuar koşulları vb.)	8	4,9	22	13,4	32	19,5	60	36,6	42	25,6	100	164	3,109	1,310
Kursun yapılması için gerekli olan araç-gereç sağlanmıştı.(Bilgisayar, Internet, Data show vb.)	8	4,9	22	13,4	32	19,5	60	36,6	42	25,6	100	164	3,646	1,144
Kitap öğrenci seviyesine uygundu.	8	4,9	32	19,5	12	7,3	64	39	48	29,3	100	164	3,682	1,222

Kursiyer öğretmenler kurs süresince kendilerine yeterli doküman verilip verilmediği sorulduğunda, %43,90’ı (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) verilen dokümanların yeterli olduğunu, % 36,70’i (“Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca, kursiyerlerin % 62,20’si (“Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum”) kursunun düzenlendiği ortamların ihtiyaca yönelik düzenlendiğini düşünmektedirler.

Kurs için gerekli olan araç gerecin bulunup bulunmadığı sorulduğunda, kursiyerlerin % 62,20'si ("Tamamen Katılıyorum" ve "Katılıyorum") olumlu cevap verirken, %18,30'u ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum") olumsuz görüş bildirmişlerdir. Kursiyerlerden %68,30'u ("Tamamen Katılıyorum" ve "Katılıyorum") kurs sürecince kitabın öğrenci seviyesine uygun olduğunu belirtirken, %24,40'ı("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum") ise uygun olmadığını belirtmiştir.

Bu maddelerden elde edilen bulgulara göre kursiyer öğretmenlerin kursun yapıldığı ortamdan, kursta kullanılan araç gereçten ve verilen dokümanlardan genel olarak memnun oldukları görülmektedir.

3.2.8. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitim kurslarının zaman ve süresine ilişkin görüşleri nelerdir?

Anketten edilen verilere göre öğretmenlerin kurs süresi ile ilgili düşünceleri Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17 Kursiyer Öğretmenlerin Kurs Süresi Ve Veriliş Zamanıyla İlgili Düşünceleri

Seçenekler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam		$\bar{X}$	SS
Maddeler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kursun veriliş zamanı uygundu.	12	7,3	18	11,0	18	11	78	47,6	38	23,2	100	164	3,689	1,604
Kurs süresi yeterliydi.	16	9,8	32	19,5	26	15,9	60	36,6	30	18,3	100	164	3,341	1,255

Kursiyerlerin %70,80'i ("Tamamen Katılıyorum" ve "Katılıyorum") ile kursun verdiği saatin uygun olduğunu, %18,30'u ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum") kursun saatinin kendileri için uygun olmadığı görüşündedir. Ayrıca, öğretmenlerin %54,90'ı ("Tamamen Katılıyorum" ve "Katılıyorum") kurs süresinin yeterli olduğunu söylemelerine rağmen, %29,30'u ("Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum") yeterli olmadığını söylemektedirler.

Bu sorulardan elde edilen bulgulara göre, kursiyer öğretmenlerin kursun verildiği tarih ve kurs süresinden memnun oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM IV

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve ileride yapılacak araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Araştırma sonuçları, araştırmanın sorularına cevap verebilecek şekilde ve araştırma soruları sırası ile öğretmenlerin eğitimde BT kullanma durumları ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden memnuniyet düzeyleri olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur.

4.1.1. Öğretmenlerin Eğitimde BT Kullanma Durumlarına Yönelik Sonuçlar

Öğretmenlerle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşme ile elde edilen sonuçlar derslerde BT kullanım sıklığı, öğretmenlerin derslerinde hangi BT araçları kullanmasının yararlı olacağına ilişkin görüşleri, bilişim teknolojileri formatör öğretmenin yardımcı olma durumu, okullardaki BT sınıflarından yararlanma durumları, yöneticilerin BT kullanımını destekleme durumu ve BT kullanmak istendiğinde karşılaşılan sorunlar başlıkları altında sunulmuştur.

4.1.1.1. Derslerde BT kullanım sıklığı

Derslerinde BT kullanan öğretmenlerin, derse hazırlanmaları ve dersti sunmalarının daha kolay olduğu, öğrencilerin derse aktif olarak katıldıkları ve derslerin daha verimli geçtiği sonucu ortaya çıkmıştır. BT kullanmayan

öğretmenlerin ise, okullarda BT donanımlarının olmaması, sık arıza yapması, eski olması, BT'yi kullanmaya ihtiyaç duymamaları ve gerekli eğitim yazılımlarının okullarda bulunmaması nedenlerinden dolayı BT'yi kullanmadıkları sonucuna varılmıştır.

4.1.1.2.Öğretmenlerin derslerinde hangi BT araçları kullanmanın yararlı olacağına ilişkin görüşleri

Okullarında BT donanımı bulunmayan öğretmenler, BT donanımının derslerin işlenmesinde daha yararlı olacağını; okullarında her türlü BT donanımı bulunan ve kullanan öğretmenler ise interneti ve eğitim yazılımlarını kullanmanın daha yararlı olacağını düşünmektedirler. MEB, öğretmen kılavuz kitaplarında belirttiği eğitim yazılımlarını okullara ulaştırmadığı için öğretmenler derslerinde mevcut donanımları kullanırken, eğitim yazılımlarına ihtiyaç duymaktadırlar.

4.1.1.3.Bilişim teknolojileri formatör öğretmenin yardımcı olma durumu

Bilişim teknolojileri formatör öğretmeni bulunan okullarda, öğretmenlerin kendilerinden yardım alabildikleri ancak iş yüklerinin çokluğundan dolayı aksamalar olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bilişim teknolojileri formatör öğretmeni olmayan okullardaki öğretmenlerin, bilgi teknolojileri konularında yardım alamadıkları sonucuna varılmıştır. Bilişim teknolojileri formatör öğretmenin yardımına ihtiyaç duymayan öğretmenler, kendilerinin sorunlarla başa çıkabilecek yeterlilikte ve bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinden daha çok BT konularına hâkim olduklarına inandıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

4.1.1.4.Okullardaki BT sınıflarını kullanma durumları

Öğretmenlerin BT sınıflarını, dersi zengin öğretim materyali ile sunmak için kullandıkları görülmektedir. Okullardaki BT sınıflarının mevcut durumlarının öğretmenlerin bu sınıfları kullanmalarına olanak sağlamadığı, BT sınıflarının sayısı ve niteliği artırıldığında öğretmenlerin BT sınıflarını daha fazla kullanabilecekleri sonucuna varılmıştır.

4.1.1.5.Yöneticilerin BT kullanımını destekleme durumları

Yöneticilerin öğretmenlere derslerde BT kullanımında destek oldukları, bazı yöneticilerin BT sınıfı programı oluşturulurken, Bilgi Teknolojisi dışındaki dersler içinde ders saati ayırdığı sonucu ortaya çıkmıştır. BT konusunda yetersiz ya da eksik bilgiye sahip olan yöneticilerin ise öğretmenlere derslerinde BT kullanımı konusunda bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

4.1.1.6.Öğretmenlerin BT kullanmak istendiğinde karşılaşırlaştlıkları sorunlar

Öğretmenlerin BT kullanımında karşılaştıkları sorunların donanım temelli olduğu, bunu eğitim yazılımlarının olmayışı ve sınıf yönetiminin güçlüğü takip ettiği sonucu ortaya çıkmıştır. BT donanımı sorunu olmayan okullarda internet ve eğitim yazılımlarının bulunmamasının öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

4.1.2. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden memnuniyetlerine yönelik sonuçlar

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden memnuniyetlerine yönelik sonuçlar, hizmet içi eğitimlerin beklentileri karşılması, hizmet içi eğitimlerin derslerde BT kullanımına etkisi, hizmet içi eğitimlerden memnuniyet düzeylerinin BT kullanım sıklığına etkisi, kurs öğretmenleri hakkındaki düşünceler, yöntem ve teknik, öğretim araç ve gereçleri ve kurs süresi başlıkları altında sunulmuştur.

4.1.2.1.Öğretmenlerin almış oldukları hizmet içi eğitimlerin beklentilerini karşılama durumları

Hizmet içi eğitimlerden memnun olan öğretmenler, bilgisayarı daha iyi kullanıp derse adapte edebilmektedir. Hizmet içi eğitimlerden memnun olmayan öğretmenlerin memnuniyetsizliği, kursun verildiği öğretim ortamındaki donanımların eski ve çalışmıyor olması, öğrendiklerini uygulama imkânı bulamamaları ve zorunlu olarak kurslara katılmak zorunda kalmaları olarak bulunmuştur.

4.1.2.2.Öğretmenlerin almış oldukları hizmet içi eğitimlerin, derslerinde BT kullanımına etkisi

Derslerde BT'yi kullanan öğretmenlerde, aldıkları hizmet içi eğitimlerin olumlu etkisinin olduğu görülmüştür. Kullanmayanlarda ise kullanmama sebebi olarak kursların yetersizliğinden çok, okullardaki BT ve fiziksel alt yapının eksikliğinden kaynaklandığı görülmüştür.

4.1.2.3.Öğretmenlerin almış oldukları hizmet içi eğitimlerden memnuniyet düzeylerinin, derslerinde BT kullanım sıklığına etkisi

Hizmet içi eğitimlerden memnun olanların yarısı her zaman BT'yi derslerinde kullandıkları, memnun olmayanların yarısı ise hiçbir zaman BT'yi kullanmadıkları sonucuna varılmıştır.

4.1.2.4.Öğretmenlerin kurs eğiticileri hakkındaki düşünceleri

Kursiyer öğretmenlerin, kurs öğretmenleri hakkında genel olarak olumlu görüşte oldukları, kurs öğretmenlerinin alan bilgisi, kursiyer öğretmen özelliklerini göz önüne alma, derse hazırlıklı gelme, kursiyerlerle iletişim kurma ve süreyi iyi kullanma gibi konularda kurs öğretmenlerinin başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.

4.1.2.5.Öğretmenlerin kursun yöntem ve tekniğine ilişkin düşünceleri

Kursiyer öğretmenlerin katıldıkları kursların genel olarak, uygulamaya yönelik olduğu, proje hazırlamada işbirliği için kendilerine fırsat verildiği ve kursların öğrenci merkezli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.2.6.Öğretmenlerin kursun öğretim araç ve gereçlerine ilişkin düşünceleri

Kursiyer öğretmenlerin kursun yapıldığı ortamdan, kursta kullanılan araç gereçten ve verilen dokümanlardan memnun oldukları sonucuna varılmıştır.

4.1.2.7.Öğretmenlerin kursun verildiği zaman ve süresine ilişkin düşünceleri

Kursiyer öğretmenlerin, kursun verildiği zamanın ve kurs süresinin kendileri için uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

4.2. Öneriler

1. Derslerde BT kullanımı, dersin işlenişi ve öğrencilerin derse katılımlarını olumlu etkilediğinden, öğretmenlere derslerde BT'yi daha etkin kullanmalarına yönelik eğitimler verilebilir.
2. Okullardaki mevcut bilgisayar formatör öğretmenlerinin sayısının artırılması, öğretmenlerin BT'yi kullanma ve derse entegre etmelerinde olumlu sonuçlar doğuracağı öngörülebilir.
3. Okullardaki BT sınıflarının sayısının artırılması ve mevcut olan BT sınıflarının iyileştirilmesi BT sınıflarının kullanımını artırabilir.
4. Yöneticilerin öğretmenleri BT'yi derslerinde kullanmaya teşvik etmesi, öğretmenlerin BT kullanmalarını arttırabilir. Bu konuda yöneticilere seminerler verilebilir.
5. Okullardaki BT donanım ve yazılımları niteliği ve sayısının artırılması öğretmenlerin derslerde BT'yi daha fazla kullanmalarını sağlayabilir.
6. Hizmet içi eğitimlerin, MEB'in ve öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda öğretim ortamının iyi olduğu yerlerde yapılması öğretmenlerin memnuniyetini artırabilir.

7. BT konusundaki hizmet içi eğitimler, öğretmenlerin derslerde BT'leri kullanmalarını olumlu etkilediğinden BT konusunda hizmet içi eğitimler hazırlanırken öğretmenlerin ihtiyaçları gözetilerek hizmet içi eğitimler verilebilir.
8. Yöneticilerin BT'ye karşı tutumlarının, öğretmenlerin derslerde BT kullanımlarına etkisi araştırılabilir.
9. Okul kültürünün, öğretmenlerin derslerde BT kullanımına etkisi araştırılabilir.
10. Öğretmenlerin hizmet yıllarının, derslerde BT kullanım düzeylerine etkileri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- ALGAN, C. E. (2006), Özel Okullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterlilikleri Derslerinde Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Durumları.
- ALKAN, C. (2005). **Eğitim Teknolojisi**, Ankara: Anı Yayıncılık.
- AKKOYUNLU, B. (1998). **Eğitimde Teknolojik Gelişmeler**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları.
- AKPINAR, Y. (2004). **The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET**, Volume 3, Issue 3, Article 15.
- ANGLIN, G. J. (1995). **Instructional Technology: Past, present and furet.** Englewood CO:Libraries Unlimited.
- AVŞAR, P. (2006). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- BALTACI, A. (2005). Ortaöğretim Okullarında Teknoloji Kapasitesi Kullanımı Hakkında Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Altındağ İlçesi Örneği) Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- COOPER H.. D. (1998). **A Study of Model Teachnology School to Determine best pratictes and teacher concerns.** Araştırma Özetinden, (UMI No: 9912030).
- ÇATMALI, M. (2006). “Gelecek İçin Eğitim” Hizmetiçi Eğitim Kursunun Değerlendirilmesi, Balıkesir Üniversitesi.

- ÇOKLAR, A. N., KILIÇER, K. (2007). **The Proceedings of 7 th International Educational Technology Conference, 3-5 May 2007**, KKTC, Yakın Doğu Üniversitesi .
- DEXTER, S. L. Andreson. R. E. , Becker, H.J. (1999). **Teachers' views of computers as catalysts for changes in their teacher pratice**. Journal of Research on Computing in Education.
- DILMAN, D. A. (2000). **Mail and Internet surveys: The tailored desing method**. New York.
- ERGİN, A. F. (1995). **Öğretim-Teknolojisi-İletişim**, Pegem Yayınları, Ankara.
- ERTMER, P.A. (1999). **Addressing first and second order barriers to change: Strategies for technology integration**. Educational Technology Research and Development.
- ERTMER, P. A. Gopalakrishnan, S., & Ross, E. (2000). **Visionquest: Helping teachers achieve technology integration. Paper presented at the Annual Meeting of the Society for Information Technology & Teacher Education**, San Diego.
- ERTMER, P.A. , Hruskocy, C. (1999). **Impacts of a university-elementary school partnership designed to support technology integration**. Educational Technology Research and Development,
- GILMORE, A. M. (1995). **Turning teachers on to computers: Evaluation of a teacher development program**. Journal of Research on Computing in Education.

- GROTH, L. A. , DUNLAP, K. L., KIDD, J. K. (2007). **Becoming Technologically Literate Through Technology Integration in PK-12 Preservice Literacy Courses: Three Case Studies.** Reading Research and Instruction.
- GÜRER, M. D. (2005). Bilgi Teknolojileri Sınıflarında Denetim, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- HADLEY, M., Sheingold, K. (1993). **Commonalties and distinctive patterns in teachers' integration of computers.** American Journal of Education.
- HADLEY, M., Sheingold, K. (1993). **Commonalties And Distinctive Patterns In Teachers' Integration Of Computers.** American Journal of Education.
- İŞMAN, A. (2005). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme,** Ankara:Pegema Yayıncılık.
- JACOBSEN, D.M. (1988). **Adoption Patters And Characteristics Of Faculty Who Integrate Computer Technology For Teaching And Learning In Higher Education.** Araştırma Özetinden (UMI No: NQ34679).
- JAVERI, M. (2003). Technology integration: Best Practices İn Higher Education. Doctoral Dissertation, University of Northem Colorado, Greeley.
- JAVERI, M. (2002). **Technology Integration: Best Practices In Higher Education.** International Conference on Computers in Education (ICCE) Proceedings. Auckland, New Zealand.
- JEDESKOG G., Nissen J. (2002). **ICT in the Classroom:Is Doing More Important than Knowing?** Education and Information Technologies.

- KARAGÖZ, İ. (2004), İlköğretim Okulu Müdürleri ve Formatör Öğretmenlerin Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Kullanımına Yönelik Görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- KANLI, U., Yağbasan, R. (2002). 2000 Yılında Ankara'da Fizik Öğretmenleri için Düzenlenen Hizmet içi Eğitim Yaz Kursunun Etkinliği. Milli Eğitim Dergisi, sayı 153-154.
- KILIÇ, E., Özdemir, S. (2006). **Bilgi Teknolojileri Sınıflarının Dağılımı ve Sürekliliğinin Sağlanması İle İlgili Çalışmaların Değerlendirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt 4, Sayı 2, 129-140.
- KILIÇ, E., Özdemir, S. (2003). **Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Projesi Kapsamında Kurulan Bilgi Teknolojileri Sınıflarının Değerlendirilmesi.** Antalya: XII. Eğitim Bilimleri Kongresi.
- KIPPERMAN, D. (2005). **Science and Technology links in Israeli Secondary Schools - Do We Have a Reason to Celebrate?** ORT, Israel
- KOÇ, M. (2004). **Öğrenme Teorilerinin Etkili Teknoloji Entegrasyonuna Ve Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimine Etkileri: Eleştirel Literatür Taraması**, Türk Fen Eğitimi Dergisi.
- KURFALLI, H. (2007). Yeni İlköğretim Müfredatında Bilgi Teknolojilerinin İşlevselliği, Afyon Kocatepe Üniversitesi
- KÜÇÜKAHMET, L. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri.** İstanbul, Alkım Yayınları.
- LIU, P. (2004). **Results Of Attitude Towards Computer Use For Preservice Teachers.**

http://center.uoregon.edu/ISTE/NECC2004/hondout_files_live/KEY_265954/NECC_ACTUS_Proceedings.pdf adresinden 03 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

MOURSUND, D., BIELEFELDT, T. (1999). **Will New Teachers Be Prepared to Teach In A Digital Age? A National Survey on Information Technology In Teacher Education.** The Milken Exchange and International Society for Technology in Education (ISTE) http://www.mff.org/edtech/article.taf?_function=detail&Content_uid1=131 adresinden 03 Kasım 2007 Tarihinde alınmıştır.

MEB. (2006). **Temel Eğitime Destek Projesi “Öğretmen Eğitimi Bileşeni”** Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Ankara.

MEB. (2007). Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü. **“Öğretmen Mesleği Genel Yeterlilikleri ve Özel Alan Yeterlilikleri Taslakları”** <http://oyegm.meb.gov.tr/yet/yayinlar/ulusal/EARGEDperformans.htm> adresinden 23 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.

MOUZA, C. (2002). **Understanding Teacher Change: A Study Of Professional Development In Technology Integration,** Teachers College, Columbia University.

MUIR-HERZIG, R. G. (2004). **Technology And Its Impact In The Classroom,** Computers & Education.

NCES. (1999). National Center for Education Statistics Teachers ‘tools for the 21 century-A report on teachers’ use of technology.

<http://nces.edu.gov/pubs2000/2000102C.pdf> adresinden 13 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.

ÜLKEY, T. (2002). Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretim Teknolojilerinden Yararlanma Durumları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Scheffler, F., Logan, J. (1999). **Computer Technology in Schools: What Teachers Should Know and be able to do.** Journal of Research on Computing in Education.

ŞİMSEK, N. (1998). **Öğretim Amaçlı Bilgisayar Yazılımlarının Değerlendirilmesi**, Siyasal Kitapevi, Ankara.

TAYMAZ, H. (1997). **Hizmet İçi Eğitim**, Takav Yayınevi, Ankara.

TSE-KIAN, K. N., Eshaq, A. R. M. **Designing Interactive Multimedia Curricula To Enhance Teaching And Learning In The Malaysian classroom From Teacher-Led to Student-Centered Experiences**, Multimedia University, Int'l J of Instructional Media Vol. 34(1), Malezya

USLUEL, Y. K., Kuşkaya, F. Mumcu, Y. (2007) **Öğrenme-Öğretme Sürecinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Öğretmenlerin Entegrasyon Süreci Ve Engelleriyle İlgili Görüşleri**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32, 164-178,

SCMIDT, D. A. (1996). **Use and integration of computer-related technology in teaching by preservice teacher education faculty.** Araştırma Özetinden, (UMI No: 9610982).

WILLIS, J., THOMPSON, A., SADERA, W. (1999). **Research on technology and teacher education: Current status and future directions.** Educational Technology Research and Development, 47(4), 29-45.

UÇAR, R. (2005) İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri (Van İli Örneği) Yüksek Lisans Tezi, Van

TAYMAZ, H, (1992) **Hizmet İçi Eğitim-Kavramlar, İlkeler, Yöntemler-**, Ankara. Gönül

YALIN, H. İ. (2002). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme.** (Altıncı Baskı). Ankara, Nobel Yayınları.

EKLER

EK - 1: İZİN BELGESİ

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.54.00.05.01. 070 /
KONU : Anket

39862

VALİLİK MAKAMINA
SAKARYA

İlgi : "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Aydın KİPER**;

"İlköğretim Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Derslerde Kullanım Düzeylerine ilişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi "konulu tez çalışması nedeniyle;

İlimiz; Merkez İlçesindeki ilköğretim okulları (10 adet) Müdürlüğündeki öğretmenlere yönelik anket ve mülakat uygulaması yapmak istediğini (160 adet anket, 50 adet mülakat), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 13.12.2007 tarih ve 7752 sayılı yazılarıyla belirtmektedirler.

Anket soruları komisyonumuzca incelenmiş olup, yasal yükümlülüğün ilgili okul müdürlüğünce yerine getirilmesi ve dersleri aksatmamak kaydıyla anket uygulamasının yapılması, Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınızı arz ederim.

M. Vazıç
M. Vazıç
Milli Eğitim Müdürü

OLUR.
12/12/2007
Muammer AKSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK - 2: GÖRÜŞME SORULARI

1. Bilgi teknolojileri ile ilgili hangi hizmet içi eğitimleri aldınız?
2. Aldığınız hizmet içi eğitim beklentilerinizi karşıladı mı?
3. Aldığınız hizmet içi eğitimler bilgi teknolojilerini derslerde kullanmada faydalı oluyor mu? Olmuyorsa neden?
4. Derslerinizde hangi bilgi teknolojilerini, ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Neden?
5. Derslerde hangi bilgi teknolojilerine ihtiyaç duyuyorsunuz, neden?
6. Bilişim Teknolojileri formatör öğretmeni, ihtiyaç duyduğunuzda size yardımcı olabiliyor mu?
7. Bilgi teknolojileri dersliğini kullanıyor musunuz? Haftada kaç saat kullanıyorsunuz? Hangi amaçla kullanıyorsunuz?
8. Yöneticileriniz bilgi teknolojilerini derslerinizde kullanmada size destek oluyor mu? Olmuyorsa neden?
9. Derslerinizde bilgi teknolojilerini kullanmak istediğinizde karşılaştığınız en büyük sorun nedir

EK-3: HİZMET İÇİ EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ

Hizmet İçi Eğitim Değerlendirme Öğretmen Anketi

Sayın meslektaşım

Bu anket Milli Eğitim Bakanlığı'nın gerçekleştirmiş olduğu bilişim teknolojileri hizmet içi eğitim kursunun etkililiğini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla sizin görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Anketlerden elde edilen veriler yüksek lisans tez çalışmamda bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Bu nedenle, adınızı belirtmenize gerek yoktur. Ankete vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar, araştırma bulgularının gerçeğe uygunluk derecesini yükseltecektir. Cevabınızı verirken, sizin için en uygun seçeneğe (X) işareti koymanız yeterli olacaktır.

İki bölümden oluşan anketin birinci bölümü; kişisel bilgi formu olarak hazırlanmış 9 sorudan, ikinci bölüm ise, bilgi teknolojileri hizmeti içi eğitim etkinliğine yönelik 24 sorudan oluşmaktadır.

Gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.
Saygılarımla

Aydın KİPER
Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı

A.KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz

☐ Bayan ☐ Bay

2. Yaşınız

☐ 21-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-...

3. Görev yaptığınız eğitim kurumunda unvanınız?

☐ Yönetici ☐ Öğretmen ☐ Diğer(Lütfen Yazınız).....

Branşınız(Lütfen Yazınız).....

5. Mezun olduğunuz yüksek ğretim kurumu

- ☐ Eğitim Fakültesi ☐ Fen-Edebiyat Fakültesi
☐ Teknik Eğitim Fakültesi ☐ Mühendislik Fakültesi
☐ Diğer(Lütfen yazınız)

6. Görevdeki kıdeminiz

- ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16- ...

7. Kaç kez bilgi teknolojisi konulu hizmet içi eğitim kursuna katıldınız?

- ☐ İlk kez katılıyorum ☐ Bir kez katıldım
☐ İki kez katıldım ☐ üç kez ☐ Dört kez ve yukarısı

8. Kendinize ait bilgisayarınız

- ☐ var ☐ yok

9. Görev yaptığınız okulda bilgisayar laboratuvar koşulları uygun mu?

- ☐ evet ☐ hayır

B. KURSLA İLGİLİ BİLGİLER

SEÇENEKLER

(1) Kesinlikle Katılmıyorum

(2) Katılmıyorum

(3) Kararsızım

(4) Katılıyorum

(5) Tamamen Katılıyorum

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Program hazırlanırken kursiyerlerin görüşleri alınmıştır	1	2	3	4	5
Eğitici kursun başında amaçları açıkladı.	1	2	3	4	5
Eğitcinin alan bilgileri yeterliydi.	1	2	3	4	5
Eğitici kursiyerlerin gelişim özelliklerini dikkate aldı.	1	2	3	4	5
Eğitici süreyi uygun kullandı.	1	2	3	4	5
Eğitici öğretim materyallerinden yeterli düzeyde yararlandı.	1	2	3	4	5
Eğitici derse hazırlıklı geldi.	1	2	3	4	5
Eğitici kursiyerlerle etkili bir iletişim kurdu.	1	2	3	4	5
Eğitim uygulamaya yönelikti.	1	2	3	4	5
Projelerin hazırlanmasında kursiyer arasında işbirliği yapıldı.	1	2	3	4	5
Kurs öğrenci merkezli olarak düzenlendi.	1	2	3	4	5
Projelerin hazırlanmasında kursiyerler arasında tartışma ortamı sağlandı.	1	2	3	4	5
Kursiyerlere yeterli doküman verildi	1	2	3	4	5

Kursun düzenlendiği eğitim ortamı ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmişti.(Laboratuar koşulları vb.)	1	2	3	4	5
Kursun yapılması için gerekli olan araç-gereç sağlanmıştı.(Bilgisayar, Internet, Data Show vb.)	1	2	3	4	5
Kursun veriliş zamanı uygundu.	1	2	3	4	5
Kurs süresi yeterliydi.	1	2	3	4	5
Kursta öğrendiklerimi kendi derslerimde de uygulayabilirim.	1	2	3	4	5
Değerlendirme faaliyetleri uygulama içinde ve sonunda yapılmaktadır.	1	2	3	4	5
Kurs sonunda verilen belgelerin ileride bana yarar sağlayacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Kurs içeriği kursiyerlerin eğitim ihtiyacı, tecrübe ve branşları göz önüne alınarak yönlendirilmektedir.	1	2	3	4	5
Program hazırlanırken ve yürütülürken kursiyerlerin farklı yetenekleri ve önceki öğrenim düzeyleri göz önüne alınmıştır.	1	2	3	4	5
Kitap öğrenci seviyesine uygundu.	1	2	3	4	5
Modüllerde yer alan bütün projeleri yapabildim.	1	2	3	4	5